ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 7ης Οκτωβρίου 2004*

Στην υπόθεση C-153/01,

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή μερικής ακυρώσεως βάσει του άρθρου 230 ΕΚ,

ασκηθείσα στις 9 Απριλίου 2001,

Βασίλειο της Ισπανίας, εκπροσωπούμενο από τον S. Ortiz Vaamonde, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγον,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από την S. Pardo Quintillán, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, C. Gulmann, J. N. Cunha Rodrigues, R. Schintgen και την F. Macken (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν οι διάδικοι,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Μαΐου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με το δικόγραφο της προσφυγής του, το Βασίλειο της Ισπανίας ζητεί τη μερική ακύρωση, στο μέτρο που το αφορά, της αποφάσεως 2001/137/ΕΚ της Επιτροπής, της 5ης Φεβρουαρίου 2001, σχετικά με τον αποκλεισμό από την κοινοτική χρηματοδότηση ορισμένων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων (ΕΕ 2001, L 50, σ. 9, στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση).

Νομικό πλαίσιο

Η χρηματοδότηση των δαπανών από το ΕΓΤΠΕ

2 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 729/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 93), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1287/95 του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 1995 (ΕΕ L 125, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 729/70), προβλέπει, στα άρθρα του 1, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, και 3, παράγραφος 1, ότι το τμήμα Εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ χρηματοδοτεί τις παρεμβάσεις που προορίζονται για τη ρύθμιση των γεωργικών αγορών και που επιχειρούνται σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες, στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών.

3 Σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του κανονισμού 729/70:

«Η Επιτροπή [...]

[...]

γ) αποφασίζει την απόρριψη αιτήματος κοινοτικής χρηματοδότησης δαπανών βάσει των άρθρων 2 και 3, σε περίπτωση που διαπιστώσει ότι οι δαπάνες δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες.

Πριν από οποιαδήποτε απόφαση απόρριψης χρηματοδότησης, τα αποτελέσματα των εξακριβώσεων της Επιτροπής και οι απαντήσεις του κράτους μέλους κοινοποιούνται εκατέρωθεν γραπτώς, κατόπιν τούτου δε τα δύο μέρη επιχειρούν να έλθουν σε συμφωνία για τη συνέχεια που θα δοθεί.

Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί συμφωνία, το κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει την έναρξη διαδικασίας για συμβιβασμό των αντίστοιχων θέσεών τους εντός τεσσάρων μηνών· τα αποτελέσματα της διαδικασίας αυτής ανακοινώνονται με έκθεση προς την Επιτροπή, η οποία εξετάζει πριν αποφασίσει απόρριψη της χρηματοδότησης.

Η Επιτροπή υπολογίζει τα προς απόρριψη ποσά λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, την έκταση της διαπιστωθείσας ασυμφωνίας. Η Επιτροπή εκτιμά εν προκειμένω το είδος και τη σοβαρότητα της παράβασης, καθώς και την οικονομική ζημία που υπέστη η Κοινότητα.

Η απόρριψη χρηματοδότησης δεν μπορεί να αφορά δαπάνες προγενέστερες του τελευταίου 24μήνου πριν από τη γραπτή ανακοίνωση της Επιτροπής στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος των αποτελεσμάτων αυτών των εξακριβώσεων. [...]»

4 Σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν, σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να:

— εξασφαλίσουν την πραγματοποίηση και την κανονικότητα των χρηματοδοτουμένων από το Ταμείο πράξεων,

— προλάβουν και διώξουν ανωμαλίες,

— ανακτήσουν τα απολεσθέντα εξαιτίας ανωμαλιών ή αμελειών ποσά.»

5 Από το άρθρο 8, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού, προκύπτει ότι, σε περίπτωση μη πλήρους ανακτήσεως, οι οικονομικές συνέπειες των ανωμαλιών ή αμελειών αναλαμβάνονται από την Κοινότητα, εκτός εκείνων που προκύπτουν από ανωμαλίες ή αμέλειες καταλογιστέες στα διοικητικά όργανα ή οργανισμούς των κρατών μελών.

6 Σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού 729/70, η Επιτροπή μπορεί να λαμβάνει ορισμένα μέτρα για τον έλεγχο και τη συμπλήρωση των στοιχείων και εγγράφων που παρέχονται από τις αρχές των κρατών μελών. Έτσι, το εν λόγω κοινοτικό όργανο δύναται να διενεργεί επιτόπιους ελέγχους, οι δε εξουσιοδοτημένοι από την Επιτροπή για τη διενέργεια αυτών των ελέγχων υπάλληλοι έχουν πρόσβαση στα βιβλία και σε οποιοδήποτε άλλο έγγραφο έχει σχέση με τις χρηματοδοτούμενες από το ΕΓΤΠΕ δαπάνες.

7 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1663/95 της Επιτροπής, της 7ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού 729/70 όσον αφορά τη διαδικασία για την εκκαθάριση των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων (ΕΕ 1995, L 158, σ. 6), καθορίζει, μεταξύ άλλων, τις υποχρεώσεις των οργανισμών συντονισμού που είναι οι μόνοι έναντι της Επιτροπής συνομιλητές του οικείου κράτους μέλους. Οι οργανισμοί αυτοί οφείλουν να θέτουν στη διάθεση της Επιτροπής όλα τα αναγκαία λογιστικά στοιχεία υπό τέτοια μορφή ώστε οι υπηρεσίες του εν λόγω κοινοτικού οργάνου να μπορούν να διενεργούν τους αναγκαίους ελέγχους.

8 Στο παράρτημα του κανονισμού 1663/95 προβλέπονται οι διοικητικές και λογιστικές λεπτομέρειες που πρέπει να τηρούνται από τους οργανισμούς πληρωμής των κρατών μελών ώστε να διασφαλίζεται ο αποτελεσματικός έλεγχος της επιλεξιμότητας των αιτήσεων για ενισχύσεις και της συμφωνίας των αντιστοίχων πληρωμών προς τις κοινοτικές ρυθμίσεις.

9 Τα άρθρο 8, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού ορίζει:

«Σε περίπτωση που, ως συνέπεια οιασδήποτε έρευνας, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι δαπάνες δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες, ανακοινώνει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος τις διαπιστώσεις της και καθορίζει τα διορθωτικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν ώστε να διασφαλιστεί η μελλοντική τήρηση των προαναφερθέντων κανόνων, καθώς και εκτίμηση των δαπανών που μπορεί να εξαιρεθούν με βάση το άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΟΚ) 729/70. Η ανακοίνωση περιέχει παραπομπή στον παρόντα κανονισμό. [...]»

10 Το έγγραφο VI/5330/97 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 1997 (στο εξής: έγγραφο VI/5330/97), περιλαμβάνει τους προσανατολισμούς που η τελευταία προτίθεται να ακολουθήσει για την εφαρμογή των οικονομικών διορθώσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας εκκαθαρίσεως των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ. Σύμφωνα με τους προσανατολισμούς αυτούς, όταν το πραγματικό ύψος των παράτυπων καταβολών δεν μπορεί να προσδιοριστεί και όταν, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να υπολογιστεί το ποσό των οικονομικών απωλειών της Κοινότητας, η Επιτροπή εφαρμόζει κατ' αποκοπήν οικονομικές διορθώσεις ανερχόμενες, γενικώς, στο 2 %, στο 5 %, στο 10 % ή στο 25 % των δηλωθεισών δαπανών, ανάλογα με το μέγεθος του κινδύνου απωλείας.

11 Όπως προκύπτει από το εν λόγω έγγραφο, αυτοί οι προσανατολισμοί κάνουν διάκριση στις ακόλουθες δύο κατηγορίες ελέγχων:

— «Βασικοί έλεγχοι είναι οι φυσικοί και διοικητικοί έλεγχοι που απαιτούνται για την επαλήθευση ουσιαστικών στοιχείων, ιδίως την ύπαρξη του υποκειμένου του αιτήματος, την ποσότητα και τις ποιοτικές προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης των προθεσμιών, των απαιτήσεων συγκομιδής, των περιόδων παρακράτησης, κ.λπ. Οι έλεγχοι αυτοί πραγματοποιούνται επί τόπου και με διασταύρωση με ανεξάρτητα στοιχεία, όπως κτηματολόγια.»

— «Επικουρικοί έλεγχοι είναι οι διοικητικές αυτές πράξεις που απαιτούνται για την ορθή διεκπεραίωση των αιτημάτων, όπως η επαλήθευση της τήρησης των προθεσμιών για την υποβολή τους, τον εντοπισμό πολλαπλών αιτήσεων για το ίδιο υποκείμενο, ανάλυση κινδύνου, εφαρμογή των κυρώσεων και κατάλληλη επίβλεψη των διαδικασιών.»

12 Συναφώς, το δεύτερο παράρτημα του εγγράφου VI/5330/97 προβλέπει:

«Όταν ένας ή περισσότεροι από τους βασικούς ελέγχους δεν εφαρμόζονται ή εφαρμόζονται ελλιπώς ή με περιορισμένη συχνότητα ώστε να μην επαρκούν για τον προσδιορισμό της επιλεξιμότητας του αιτήματος ή για την πρόληψη των ανωμαλιών, αιτιολογείται ένα ποσοστό διόρθωσης 10 %, καθώς εύλογα συμπεραίνεται ότι υπάρχει υψηλός κίνδυνος εκτεταμένων απωλειών για το ταμείο.

Όταν εφαρμόζονται όλοι οι βασικοί έλεγχοι, αλλά όχι στον αριθμό, συχνότητα ή βάθος που απαιτείται από τους κανονισμούς, τότε αιτιολογείται ένα ποσοστό διόρθωσης 5 %, καθώς εύλογα συνεπάγεται ότι οι έλεγχοι αυτοί δεν παρέχουν το αναμενόμενο επίπεδο εξασφάλισης της κανονικότητας των πληρωμών και υπάρχει σημαντικός κίνδυνος για το ταμείο.

Όταν ένα κράτος μέλος έχει πραγματοποιήσει επαρκώς τους βασικούς ελέγχους, αλλά απέτυχε πλήρως να εφαρμόσει έναν ή περισσοτέρους από τους επικουρικούς ελέγχους, τότε αιτιολογείται ποσοστό διόρθωσης 2 % λόγω του περιορισμένου κινδύνου απωλειών για το ταμείο, και λόγω της μη σοβαρότητας της παράβασης.

[...]

Όμως, όταν η εφαρμογή του συστήματος ελέγχου από ένα κράτος μέλος είναι ανύπαρκτη ή παρουσιάζει σοβαρές ελλείψεις και υπάρχουν ενδείξεις εκτεταμένων ανωμαλιών και αμέλεια στην αντιμετώπιση των παράτυπων ή δολίων πρακτικών, τότε αιτιολογείται ποσοστό διόρθωσης 25 % καθώς εύλογα μπορούμε να υποθέσουμε ότι η ελευθερία υποβολής παράτυπων αιτήσεων, άνευ κυρώσεων, θα προκαλέσει εξαιρετικά υψηλές απώλειες για το ταμείο.»

Ο τομέας παραγωγής ελαιολάδου

13 Το Συμβούλιο, για την απόκτηση των στοιχείων που είναι αναγκαία για τη διαπίστωση εντός της Κοινότητας του παραγωγικού δυναμικού σε ελιές και ελαιόλαδο και τη διασφάλιση της καλύτερης λειτουργίας του κοινοτικού καθεστώτος ενισχύσεων για το εν λόγω προϊόν, θέσπισε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 154/75, της 21ης Ιανουαρίου 1975, περί καταρτίσεως ελαιοκομικού κτηματολογίου στα κράτη μέλη παραγωγής ελαιολάδου (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/011, σ. 158), όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3788/85 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1985, για την προσαρμογή, λόγω της προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, ορισμένων κανονισμών του τομέα των λιπαρών ουσιών (ΕΕ L 367, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 154/75).

14 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 154/75 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη που παράγουν ελαιόλαδο καταρτίζουν ελαιοκομικό κτηματολόγιο για όλες τις ελαιοκομικές εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται στο έδαφός τους.

15 Με το άρθρο 1, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του εν λόγω κανονισμού, καθορίστηκε ως προθεσμία για την κατάρτιση του ελαιοκομικού κτηματολογίου στην Ισπανία η 1η Νοεμβρίου 1988.

16 Εξάλλου, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2261/84, της 17ης Ιουλίου 1984, για τον καθορισμό των γενικών κανόνων σχετικά με τη χορήγηση ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου και στις οργανώσεις παραγωγών ελαιολάδου (ΕΕ 1984, L 208, σ. 3). Στο άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού διευκρινίζεται ότι κάθε κράτος μέλος παραγωγής οφείλει να καταρτίσει και να ενημερώνει διαρκή μηχανογραφημένα αρχεία ελαιοκομικών στοιχείων στα οποία πρέπει να περιλαμβάνονται τα διάφορα στοιχεία που μνημονεύονται στη διάταξη αυτή.

17 Σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3061/84 της Επιτροπής, της 31ης Οκτωβρίου 1984, για λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου (ΕΕ 1984, L 288, σ. 52), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 98/89 της Επιτροπής, της 17ης Ιανουαρίου 1989 (ΕΕ 1989, L 14, σ. 14, στο εξής: κανονισμός 3061/84), τα κράτη μέλη καταχωρίζουν στο αρχείο τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο ελαιοκομικό κτηματολόγιο ευθύς ως αυτά καθίστανται διαθέσιμα.

18 Το άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 3061/84 ορίζει ότι το αρχείο πρέπει να έχει καταστεί λειτουργικό πριν από τις 31 Οκτωβρίου 1990.

Ο τομέας της κατανάλωσης ελαιολάδου

19 Οι γενικοί κανόνες σχετικά με την ενίσχυση για την κατανάλωση ελαιολάδου έχουν θεσπιστεί με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3089/78 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/023, σ. 236), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3461/87 του Συμβουλίου, της 17ης Νοεμβρίου 1987 (ΕΕ L 329, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 3089/78). Σύμφωνα με το άρθρο 4 του τελευταίου, η ενίσχυση αυτή χορηγείται για το παραχθέν εντός της Κοινότητας ελαιόλαδο που πληροί συγκεκριμένες προϋποθέσεις, όπως αυτές που προβλέπονται από τον εν λόγω κανονισμό.

20 Δυνάμει του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3089/78, τα κράτη μέλη θεσπίζουν σύστημα ελέγχου διασφαλίζον ότι το προϊόν για το οποίο ζητείται η ενίσχυση πληροί τις απαιτούμενες σχετικώς προϋποθέσεις.

21 Με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2677/85 της Επιτροπής, της 24ης Σεπτεμβρίου 1985 (ΕΕ 1985, L 254, σ. 5), καθορίζονται οι εκτελεστικές λεπτομέρειες του συστήματος ενισχύσεων για την κατανάλωση σχετικά με το ελαιόλαδο. Το άρθρο 12 του εν λόγω κανονισμού, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 571/91 της Επιτροπής, της 8ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ 1991, L 63, σ. 19, στο εξής: κανονισμός 2677/85), αφορά το περιεχόμενο των επιτόπιων ελέγχων. Στην παράγραφο 1, πρώτο εδάφιο, του άρθρου αυτού προβλέπεται ότι, στο πλαίσιο των μνημονευομένων στο άρθρο 7 του κανονισμού 3089/78 ελέγχων, τα κράτη μέλη προβαίνουν στην επαλήθευση των λογιστικών στοιχείων των εγκριθεισών επιχειρήσεων.

22 Το άρθρο 12, παράγραφος 6, του κανονισμού 2677/85, ορίζει ότι, όταν με απόφαση της αρμόδιας αρχής έχει διαπιστωθεί ότι η αίτηση για ενισχύσεις αφορά ποσότητα μεγαλύτερη αυτής για την οποία αναγνωρίστηκε το δικαίωμα για ενίσχυση, το κράτος μέλος αναστέλλει αμελλητί την έγκριση, και τούτο υπό την επιφύλαξη άλλων ενδεχομένων κυρώσεων.

Ο τομέας του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων

23 Σύμφωνα με το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ 1992, L 405, σ. 1):

«Θεσπίζεται, για επτά νέες διαδοχικές περιόδους δώδεκα μηνών, αρχής γενομένης από 1ης Απριλίου 1993, συμπληρωματική πρόσθετη εισφορά, η οποία επιβαρύνει τους παραγωγούς αγελαδινού γάλακτος επί των ποσοτήτων γάλακτος ή

ισοδυνάμου γάλακτος, οι οποίες παραδίδονται σε αγοραστή ή πωλούνται απευθείας προς κατανάλωση, κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης δωδεκάμηνης περιόδου, και οι οποίες υπερβαίνουν ποσότητα που θα καθοριστεί.

Η εισφορά καθορίζεται στο 115 % της ενδεικτικής τιμής του γάλακτος.»

24 Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού 3950/92:

«1. Η εισφορά οφείλεται για όλες τις ποσότητες γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που διατίθενται στο εμπόριο κατά την οικεία δωδεκάμηνη περίοδο και οι οποίες υπερβαίνουν μία από τις ποσότητες που αναφέρονται στο άρθρο 3. Κατανέμεται μεταξύ των παραγωγών που συνέβαλαν στην υπέρβαση.

Σύμφωνα με την απόφαση του κράτους μέλους, η συμμετοχή των παραγωγών στην καταβολή της οφειλόμενης εισφοράς καθορίζεται, μετά από ανακατανομή ή όχι των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοτήτων αναφοράς, είτε στο επίπεδο του αγοραστή σε συνάρτηση με την απομένουσα υπέρβαση, αφού προηγουμένως κατανεμηθούν, κατ' αναλογία προς τις ποσότητες αναφοράς που διαθέτει κάθε παραγωγός, οι μη χρησιμοποιηθείσες ποσότητες αναφοράς, είτε σε εθνικό επίπεδο, σε συνάρτηση με την υπέρβαση της ποσότητας αναφοράς την οποία διαθέτει κάθε παραγωγός.

2. Όσον αφορά τις παραδόσεις, ο υπόχρεος της εισφοράς αγοραστής καταβάλλει στον αρμόδιο οργανισμό του κράτους μέλους, πριν από μια ορισμένη ημερομηνία και σύμφωνα με διαδικασίες που θα καθορισθούν, το οφειλόμενο ποσό το οποίο παρακρατεί επί της τιμής του γάλακτος την οποία καταβάλλει στους παραγωγούς που οφείλουν την εισφορά, και, αν όχι, το ποσό το οποίο εισπράττει με κάθε κατάλληλο μέσο.

[...]

3. Όσον αφορά τις απ' ευθείας πωλήσεις, ο παραγωγός καταβάλλει την οφειλόμενη εισφορά στον αρμόδιο οργανισμό του κράτους μέλους πριν από μια συγκεκριμένη ημερομηνία και σύμφωνα με διαδικασίες που θα καθορισθούν.»

25 Το άρθρο 10 του ίδιου κανονισμού ορίζει:

«Η εισφορά θεωρείται ότι αποτελεί μέρος των παρεμβάσεων, που προορίζονται για τη σταθεροποίηση των γεωργικών αγορών και διατίθεται για τη χρηματοδότηση των δαπανών του γαλακτοκομικού τομέα.»

26 Σύμφωνα με την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού (ΕΟΚ) 536/93 της Επιτροπής, της 9ης Μαρτίου 1993, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ 1993, L 57, σ. 12):

«[...] από την κτηθείσα πείρα έχει διαπιστωθεί ότι σημαντικές καθυστερήσεις τόσο όσον αφορά τη διαβίβαση των στοιχείων των σχετικών με την περισυλλογή γάλακτος ή τις απευθείας πωλήσεις, όσο και την πληρωμή της εισφοράς εμποδίζουν το καθεστώς να είναι απολύτως αποτελεσματικό· [...] πρέπει, ως εκ τούτου, να εξαχθούν από την πείρα του παρελθόντος τα αναγκαία διδάγματα και να επιβληθούν αυστηρές απαιτήσεις όσον αφορά τις προθεσμίες ανακοίνωσης και πληρωμής, οι οποίες πρέπει να συνοδεύονται από κυρώσεις.»

27 Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 4, του κανονισμού αυτού:

«Πριν την 1η Σεπτεμβρίου κάθε έτους, ο αγοραστής που οφείλει την εισφορά καταβάλλει στον αρμόδιο οργανισμό το οφειλόμενο ποσό σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται από το κράτος μέλος.

Σε περίπτωση μη τήρησης της προθεσμίας πληρωμής, τα οφειλόμενα ποσά αποδίδουν ετησίως τόκο, του οποίου το επιτόκιο καθορίζεται από το κράτος μέλος και δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το επιτόκιο που εφαρμόζεται σε περίπτωση ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.»

28 Το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 536/93 ορίζει:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν συμπληρωματικά μέτρα προς διασφάλιση της πληρωμής της οφειλόμενης εισφοράς στην Κοινότητα εντός της ορισθείσας προθεσμίας.

Σε περίπτωση κατά την οποία από τον αναφερόμενο στο άρθρο 3 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2776/88 της Επιτροπής [...] φάκελο, τον οποίο τα κράτη μέλη διαβιβάζουν κάθε μήνα στην Επιτροπή, προκύψει ότι δεν τηρείται η προθεσμία αυτή, η Επιτροπή προβαίνει σε μείωση των προκαταβολών κατά την ανάληψη των γεωργικών δαπανών κατ' αναλογία του οφειλόμενου ποσού ή της εκτίμησης του οφειλόμενου ποσού.

Τα κράτη μέλη αφαιρούν τους τόκους που καταβάλλονται με το άρθρο 3 παράγραφος 4 και το άρθρο 4 παράγραφος 4 από τις δαπάνες του γαλακτοκομικού τομέα.»

Ο τομέας των αροτραίων καλλιεργειών και οι συνέπειες της μη φορολογήσεως της έκτακτης παύσεως καλλιεργείας γαιών

29 Όσον αφορά το καθεστώς ενισχύσεων που ισχύει για τις αροτραίες καλλιέργειες και την παύση καλλιέργειας γαιών, το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1765/92 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1992, για τη θέσπιση καθεστώτος στήριξης των παραγωγών ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών (ΕΕ 1992, L 181,

σ. 12), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 231/94 του Συμβουλίου, της 24ης Ιανουαρίου 1994 (ΕΕ L 30, σ. 2, στο εξής: κανονισμός 1765/92), ορίζει ότι οι κοινοτικοί παραγωγοί αροτραίων καλλιεργειών δύνανται να διεκδικήσουν αντισταθμιστική καταβολή υπό τους όρους που ορίζονται στα άρθρα 2 έως 13 του εν λόγω κανονισμού.

30 Το άρθρο 2, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1765/92 προβλέπει ότι αυτή η αντισταθμιστική πληρωμή καθορίζεται ανά εκτάριο αροτραίων καλλιεργειών ή με την παύση καλλιέργειας γαιών οι οποίες δεν υπερβαίνουν μια περιφερειακή βασική έκταση.

31 Η ίδια διάταξη ορίζει ότι η περιφερειακή βασική έκταση καθορίζεται ως ο μέσος όρος εκταρίων μιας περιφέρειας, που, το 1989, το 1990 και το 1991, χρησιμοποιήθηκαν για αροτραίες καλλιέργειες και, ενδεχομένως, που είχαν τεθεί σε αγρανάπαυση σύμφωνα με ένα καθεστώς κρατικών ενισχύσεων. Στην εν λόγω διάταξη διευκρινίζεται ότι ως «περιφέρεια» νοείται ένα κράτος μέλος ή μια περιφέρεια εντός ενός κράτους μέλους, κατ' επιλογή του συγκεκριμένου κράτους μέλους.

32 Οι περιφερειακές βασικές εκτάσεις προσδιορίζονται στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΟΚ) 1098/94 της Επιτροπής, της 11ης Μαΐου 1994, για τον καθορισμό των περιφερειακών βασικών εκτάσεων που εφαρμόζονται στο πλαίσιο του καθεστώτος ενίσχυσης για τους παραγωγούς ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών και για την ακύρωση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 845/93 (ΕΕ 1994, L 121, σ. 12). Στο παράρτημα αυτό καθορίζεται, προκειμένου περί της Ισπανίας, αφενός, μία περιφερειακή βασική έκταση για κάθε Αυτόνομη Κοινότητα όσον αφορά τις μη αρδεύσιμες καλλιέργειες («secano») και, αφετέρου, μία περιφερειακή βασική έκταση σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά τις αρδεύσιμες καλλιέργειες («regadío»).

33 Το άρθρο 2, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1765/92 ορίζει, τέλος, ότι οι παραγωγοί που ζητούν αντισταθμιστική πληρωμή δυνάμει του γενικού καθεστώτος υποχρεούνται να παύσουν την καλλιέργεια ενός μέρους των γαιών της εκμεταλλεύσεώς τους έναντι αντισταθμίσεως.

34 Δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του ιδίου κανονισμού, αυτή η υποχρέωση προσωρινής παύσεως καλλιεργείας γαιών καθορίζεται, στην περίπτωση περιφερειακής βασικής επιφάνειας, ανάλογα με την έκταση που χρησιμοποιείται για τις συγκεκριμένες αροτραίες καλλιέργειες, για την οποία έχει υποβληθεί αίτηση και η οποία έχει τεθεί σε αγρανάπαυση.

35 Σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού, η υποχρέωση προσωρινής παύσεως καλλιεργείας των γαιών, η οποία πρέπει να γίνεται περιοδικώς, αφορά ποσοστό 15 % από την περίοδο εμπορίας 1993/1994.

36 Στο ίδιο κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 7, του κανονισμού 1765/92, ένας παραγωγός μπορεί να μεταβιβάσει υποχρέωση προσωρινής παύσεως καλλιεργείας σε άλλο παραγωγό. Το μνημονευόμενο στο άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού ποσοστό προσωρινής παύσεως καλλιεργείας αυξάνει, στην περίπτωση αυτή, κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες.

37 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 2836/93 της Επιτροπής, της 18ης Οκτωβρίου 1993, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1765/92 του Συμβουλίου όσον αφορά τη διαχείριση των περιφερειακών βασικών εκτάσεων (ΕΕ 1993, L 260, σ. 3), προβλέπει ότι, για τη διαπίστωση ενδεχόμενης υπέρβασης της περιφερειακής βασικής έκτασης, η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους λαμβάνει υπόψη, αφενός, την περιφερειακή βασική έκταση που έχει καθοριστεί και, αφετέρου, το σύνολο των εκτάσεων για τις οποίες έχουν υποβληθεί αιτήσεις ενίσχυσης όσον αφορά τη σχετική περιφέρεια.

38 Όσον αφορά τις συνέπειες μιας τέτοιας υπερβάσεως, το άρθρο 2, παράγραφος 6, του κανονισμού 1765/92, όριζε, όπως ίσχυε επί των αιτήσεων για ενισχύσεις σχετικά με την περίοδο εμπορίας 1994/1995:

«[...] όταν το άθροισμα των ατομικών βασικών εκτάσεων για τις οποίες ζητείται ενίσχυση δυνάμει του καθεστώτος των παραγωγών αροτραίων καλλιεργειών [...] είναι μεγαλύτερο από την περιφερειακή βασική έκταση, στην εν λόγω περιφέρεια εφαρμόζονται τα ακόλουθα μέτρα:

— κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου εμπορίας, η επιλέξιμη έκταση ανά γεωργό μειώνεται κατ' αναλογία για όλες τις χορηγούμενες ενισχύσεις δυνάμει του παρόντος τίτλου,

— κατά τη διάρκεια της επόμενης περιόδου εμπορίας, οι παραγωγοί που επωφελούνται του γενικού καθεστώτος πρέπει να προβούν χωρίς καμία αντιστάθμιση, σε ειδική προσωρινή παύση της καλλιέργειας των γαιών. Το ποσοστό της ειδικής προσωρινής παύσης πρέπει να είναι ίσο με το ποσοστό υπέρβασης της περιφερειακής βασικής έκτασης. Αυτό προστίθεται στην υποχρέωση προσωρινής παύσης της καλλιέργειας που προβλέπεται στο άρθρο 7.

Οι εκτάσεις που υπάγονται σε έκτακτη παύση καλλιέργειας σύμφωνα με τη δεύτερη περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, δεν υπολογίζονται για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.»

39 Με το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΚ) 1422/97 του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 1997, για την τροποποίηση του κανονισμού 1765/92 (ΕΕ 1997, L 196, σ. 18), προστέθηκε στο άρθρο 2, παράγραφος 6, του τελευταίου κανονισμού, ένα τρίτο εδάφιο το οποίο είχε ως εξής:

«Όταν ασυνήθιστες κλιματολογικές συνθήκες έχουν πλήξει την παραγωγή της περιόδου κατά την οποία διαπιστώθηκε η υπέρβαση, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση της απόδοσης σε επίπεδο πολύ κατώτερο από το κανονικό και την πρόκληση της εν λόγω υπέρβασης, η Επιτροπή μπορεί [...] να εξαιρέσει ολικώς ή

μερικώς τους παραγωγούς των πληγεισών περιφερειών από ένα ή και από τα δύο μέτρα που εφαρμόζονται δυνάμει της παρούσας παραγράφου.»

40 Δυνάμει του άρθρου 2, δεύτερο εδάφιο του κανονισμού 1422/97, η εν λόγω τροποποίηση επρόκειτο να αρχίσει να ισχύει από την περίοδο 1995/1996.

41 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1040/95 της Επιτροπής, της 10ης Μαΐου 1995, για τον καθορισμό περαιτέρω μεταβατικών μέτρων για τη διαχείριση βασικών περιοχών στην Ισπανία (ΕΕ 1995, L 106, σ. 4), που τέθηκε σε ισχύ στις 12 Μαΐου 1995, προβλέπει στο άρθρο του 1:

«Κατά την περίοδο εμπορίας 1994/1995, δεν θα εφαρμοστεί το άρθρο 2 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1765/92 για τις περιοχές στις οποίες υπάρχουν φυτείες σιτηρών, πρωτεϊνούχων προϊόντων, σπόρων λίνου και η σχετική αναγκαστική παύση της καλλιέργειας τμήματος γαιών καθώς και κάθε εκούσια παύση της καλλιέργειας τμήματος γαιών, στην ισπανική βασική περιφερειακή έκταση Regadío, όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) 1098/94 της Επιτροπής.»

Ο τομέας των αροτραίων καλλιεργειών και η Αυτόνομη Κοινότητα της Ανδαλουσίας

42 Η έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού (ΕΟΚ) 3887/92 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 1992, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων (ΕΕ 1992, L 391, σ. 36), προβλέπει:

«η τήρηση των διατάξεων σε θέματα κοινοτικών ενισχύσεων πρέπει να ελέγχεται με τρόπο αποτελεσματικό [...]».

43 Σύμφωνα με την όγδοη αιτιολογική σκέψη του ίδιου κανονισμού, πρέπει να θεσπιστούν οι προϋποθέσεις για τη χρησιμοποίηση της τηλεανίχνευσης ως οργάνου για τον επιτόπιο έλεγχο και να προβλεφθεί ότι, σε περίπτωση αμφιβολιών, απαιτείται η διενέργεια υλικών ελέγχων.

44 Το άρθρο 6, παράγραφοι 1 έως 5 του εν λόγω κανονισμού ορίζει:

«1. Οι διοικητικοί και οι επιτόπιοι έλεγχοι πραγματοποιούνται κατά τρόπον ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική εξακρίβωση της τήρησης των όρων για την παροχή των ενισχύσεων και των πριμοδοτήσεων.

2. Ο διοικητικός έλεγχος που μνημονεύεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3508/92 περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο διασταυρούμενους ελέγχους σχετικά με τα δηλωθέντα αγροτεμάχια [...] ώστε να αποφεύγεται η αδικαιολόγητη διπλή χορήγηση στα πλαίσια του ίδιου ημερολογιακού έτους.

3. Οι επιτόπιοι έλεγχοι ασκούνται τουλάχιστον σε ευρύ δείγμα αιτήσεων. Το εν λόγω δείγμα πρέπει να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον:

[...]

— το 5 % των αιτήσεων χορήγησης ενισχύσεως για εκτάσεις. Το ποσό αυτό μειώνεται, εντούτοις, στο 3 % για τις αιτήσεις χορήγησης ενίσχυσης για εκτάσεις, πέραν του αριθμού των 700 000 αιτήσεων ανά κράτος μέλος και ημερολογιακό έτος.

Στην περίπτωση που, κατά τη διάρκεια των επιτόπιων επισκέψεων, εμφανιστούν σημαντικές παρατυπίες σε μια περιοχή ή σε ένα τμήμα της, οι αρμόδιες αρχές πραγματοποιούν συμπληρωματικούς ελέγχους κατά τη διάρκεια του έτους αυτού και αυξάνουν το ποσοστό των αιτήσεων της περιοχής αυτής ή του μέρους της, στις οποίες θα πραγματοποιηθεί έλεγχος το επόμενο έτος.

4. Οι αιτήσεις που αποτελούν το αντικείμενο επιτόπιων ελέγχων καθορίζονται από την αρμόδια αρχή, κυρίως βάσει ανάλυσης των κινδύνων καθώς επίσης και βάσει ενός στοιχείου αντιπροσωπευτικότητας των αιτήσεων που υποβλήθηκαν. Για την ανάλυση των κινδύνων λαμβάνονται υπόψη:

— το ποσό της ενισχύσεως,

— ο αριθμός των αγροτεμαχίων, της έκτασης [...] για τα οποία έχει ζητηθεί η ενίσχυση,

— η εξέλιξη, σε σχέση με το προηγούμενο έτος,

— οι διαπιστώσεις των ελέγχων που διενεργήθηκαν τα προηγούμενα έτη,

— άλλες παράμετροι που θα ορίσουν τα κράτη μέλη.

5. Οι επιτόπιοι έλεγχοι πραγματοποιούνται αιφνιδιαστικά και αφορούν το σύνολο των αγροτεμαχίων ή των ζώων που καλύπτονται από μία ή περισσότερες αιτήσεις.

Εντούτοις, είναι δυνατό να υπάρξει κάποια προειδοποίηση, περιορισμένη στο απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα, η οποία κατά γενικό κανόνα δεν μπορεί να υπερβεί τις 48 ώρες.

[...]»

45 Τέλος, το άρθρο 7, παράγραφος 1, του εν λόγω οργανισμού ορίζει:

«Στην περίπτωση που ένα κράτος μέλος αποφασίσει να πραγματοποιήσει έλεγχο με τηλεανίχνευση ολοκλήρου ή τμήματος του δείγματος που μνημονεύεται στο άρθρο 6, παράγραφος 3, προβαίνει σε:

— φωτογραφική ερμηνεία εικόνων ή αεροφωτογραφιών με σκοπό την αναγνώριση της φυτικής κάλυψης και τη μέτρηση των εκτάσεων όλων των αγροτεμαχίων στα οποία θα πραγματοποιηθεί έλεγχος,

— επιτόπιο έλεγχο όλων των αιτήσεων για τις οποίες από τη φωτογραφική έρευνα δεν συνάγεται ότι η δήλωση είναι ορθή, κατά τρόπο που να ικανοποιεί την αρμόδια αρχή.»

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

46 Οι λόγοι σχετικά με τις παρατυπίες που σημειώθηκαν στις πράξεις που μνημονεύονται στην προσβαλλομένη απόφαση μνημονεύονται στη συνοπτική έκθεση της Επιτροπής της 16ης Οκτωβρίου 2000, σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων για την εκκαθάριση των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ, τμήμα εγγυήσεων, σχετικά με τα οικονομικά έτη 1996 έως 1998 (στο εξής: συνοπτική έκθεση).

47 Πρώτον, όσον αφορά τις ενισχύσεις για την παραγωγή ελαιολάδου, οι υπηρεσίες της Επιτροπής διενήργησαν λογιστικούς ελέγχους στην Ισπανία, συγκεκριμένα, στην Εστρεμαδούρα τον Δεκέμβριο του 1998, στην Καστίλλη της Μάντσας τον Μάρτιο του 1999 καθώς και στη Μαδρίτη και στην Καταλωνία τον Ιούνιο του 1999. Οι λογιστικοί αυτοί έλεγχοι αποκάλυψαν, πρώτον, ότι το ελαιοκομικό κτηματολόγιο εξακολουθούσε να παρουσιάζει εισέτι σημαντικά κενά, στη συνέχεια δε, ότι το πρόβλημα των αποκλίσεων μεταξύ του εν λόγω κτηματολογίου και των δηλώσεων καλλιεργείας πόρρω απείχε από να έχει επιλυθεί και, τέλος, ότι το εν λόγω κτηματολόγιο δεν ήταν λειτουργικό ως όργανο ελέγχου.

48 Εξάλλου, τον Ιανουάριο του 2000 δεδομένου ότι οι ισπανικές αρχές είχαν εμμείνει στη θέση τους ότι το ελαιοκομικό κτηματολόγιο καθώς και τα μηχανογραφημένα αρχεία ήσαν λειτουργικά στις περισσότερες περιφέρειες, οι υπηρεσίες της Επιτροπής διενήργησαν εκ νέου έλεγχο στην Ανδαλουσία, την πλέον σημαντική περιφέρεια παραγωγής, η οποία αντιπροσωπεύει άνω του 80 % της συνολικής παραγωγής.

49 Ο έλεγχος αυτός απεκάλυψε ορισμένα κενά. Π.χ., σε άνω του 50 % των αναλυθεισών περιπτώσεων, τουλάχιστον μία έκταση που περιλαμβανόταν στην αντίστοιχη δήλωση καλλιεργείας δεν εμφανιζόταν στο ελαιοκομικό κτηματολόγιο. Τα αποτελέσματα αυτά προέκυψαν χειρότερα από ό,τι αυτά των ελέγχων του 1999. Επιβεβαίωναν ότι τα μηχανογραφημένα αρχεία δεν ήσαν λειτουργικά. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή προέβη στην εφαρμογή οικονομικής διορθώσεως 5 % των δηλωθεισών δαπανών όσον αφορά τα οικονομικά έτη 1997 και 1998, δηλαδή ποσό ύψους 11 826 116 171 ESP.

50 Δεύτερον, σχετικά με τις ενισχύσεις για την κατανάλωση ελαιολάδου, η Επιτροπή, στο πλαίσιο αποστολής πραγματοποιηθείσας από τις υπηρεσίες της από τις 18 έως 22 Νοεμβρίου 1996, διαπίστωσε παραλείψεις όσον αφορά τα ισπανικά συστήματα διαχειρίσεως, πληρωμής και ελέγχου και όσον αφορά την εφαρμογή των κυρώσεων στον τομέα αυτόν. Ως εκ τούτου, το εν λόγω κοινοτικό όργανο προέβη στην εφαρμογή οικονομικής διορθώσεως 10 % επί των δηλωθεισών δαπανών όσον αφορά το οικονομικό έτος 1996, διόρθωση που ισοδυναμούσε με το ποσό των 832 182 856 ESP.

51 Όσον αφορά, τρίτον, τον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, οι οικονομικές διορθώσεις προτάθηκαν στο πλαίσιο ελέγχου τον οποίο διενήργησε η Επιτροπή και από τον οποίο προέκυπτε ότι η υπέρβαση της γαλακτοκομικής ποσοστώσεως στην Ισπανία κατά την περίοδο 1995/1996 έφθανε τα 136 261 218 λίτρα. Ενώ το ποσό της συμπληρωματικής εισφοράς που αντιστοιχούσε στην ποσότητα αυτή ανερχόταν σε 8 020 335 291 ESP, σε πίστωση του ΕΓΤΠΕ ενεγράφη ποσό 7 193 208 113 ESP, οπότε το ανεξόφλητο υπόλοιπο έφθανε τις 827 127 178 ESP. Σύμφωνα με την Επιτροπή, οφείλονταν επίσης τόκοι για την εκπρόθεσμη καταβολή της εν λόγω συμπληρωματικής εισφοράς. Εφόσον οι τόκοι αυτοί που είχαν ήδη πιστωθεί στο ΕΓΤΠΕ μέσω των ετησίων δηλώσεων 1996, 1997, 1998 και 1999 και των μηνιαίων δηλώσεων του 2000 (μέχρι τον Αύγουστο) ανέρχονται συνολικώς στο ποσό των 22 270 689 ESP, η πραγματοποιηθείσα από την Επιτροπή για τους τόκους υπερημερίας συμπληρωματική διόρθωση ορίστηκε στις 2 426 259 870 ESP.

52 Τέταρτο, αναφορικά με τον τομέα των αροτραίων καλλιεργειών, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, κατά την περίοδο 1994/1995 είχε γίνει υπέρβαση, στην Ισπανία, των καθορισμένων με τον κανονισμό 1098/94 βασικών εκτάσεων. Η υπέρβαση αυτή αφορούσε, προκειμένου περί των μη αρδευσίμων καλλιεργειών, τις εκτάσεις τριών Αυτονόμων Κοινοτήτων (Αραγωνία, Καστίλλη-Λεόν καθώς και Χώρα των Βάσκων) και, προκειμένου περί των αρδευσίμων καλλιεργειών, την καθορισθείσα σε εθνικό επίπεδο περιφερειακή βασική έκταση. Στην περίπτωση μιας τέτοιας υπερβάσεως, το άρθρο 2, παράγραφος 6, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1765/92 προβλέπει ότι, κατά τη διάρκεια της επόμενης περιόδου εμπορίας, οι παραγωγοί που επωφελούνται του γενικού καθεστώτος πρέπει να προβούν, χωρίς καμία αντιστάθμιση, σε ειδική προσωρινή παύση της καλλιέργειας των γαιών. Δεδομένου ότι οι ισπανικές αρχές δεν εφάρμοσαν αυτό το μέτρο έκτακτης παύσεως καλλιεργείας χωρίς αντιστάθμιση κατά την περίοδο 1995/1996, η Επιτροπή πραγματοποίησε οικονομική διόρθωση ύψους 27 823 775 209 ESP.

53 Τέλος, όσον αφορά την Αυτόνομη Κοινότητα της Ανδαλουσίας, η Επιτροπή εφάρμοσε οικονομικές διορθώσεις λόγω της μη τηρήσεως του άρθρου 6 του κανονισμού 3887/92 σχετικά με τους επιτόπιους ελέγχους όσον αφορά το σύστημα αροτραίων καλλιεργειών. Προκειμένου περί της περιόδου 1995/1996, η Επιτροπή προέβη σε οικονομική διόρθωση 5 % των δηλωθεισών δαπανών όσον αφορά το σύστημα αροτραίων καλλιεργειών δυνάμει του κανονισμού 1765/92, λόγω της εκπρόθεσμης διενέργειας των εν λόγω ελέγχων. Προκειμένου περί της περιόδου 1996/1997, το εν λόγω κοινοτικό όργανο προέβη σε οικονομική διόρθωση 5 % των αιτήσεων που είχαν αποτελέσει το αντικείμενο επιτοπίων φυσικών ελέγχων. Η διόρθωση εκείνη αιτιολογήθηκε από την επίμονη καθυστέρηση που σημειώθηκε στη διενέργεια των ελέγχων όσον αφορά ορισμένες επαρχίες καθώς και από τον ανεπαρκή χαρακτήρα των ελέγχων που διενεργήθηκαν σε συνεργασία με την μονάδα εκκαθαρίσεως λογαριασμών. Εξάλλου, η Επιτροπή προέβη σε οικονομική διόρθωση 2 % των αιτήσεων που είχαν αποτελέσει το αντικείμενο επιτοπίων ελέγχων μέσω τηλεανιχνεύσεως. Η εν λόγω διόρθωση αιτιολογήθηκε από το γεγονός ότι, μολονότι είχαν γενικώς τηρηθεί οι επιταγές σχετικά με έλεγχο μέσω τηλεανιχνεύσεως, που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των τεχνικών φυσικού ελέγχου, οι έλεγχοι αυτοί είχαν εκπρόθεσμα διενεργηθεί. Για όλα αυτά τα πταίσματα, η Επιτροπή, όπως ήταν επόμενο, εφάρμοσε κατ' αποκοπήν διόρθωση για ποσό 2 668 866 704 ESP.

54 Με την προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή απέκλεισε από την κοινοτική χρηματοδότηση τα μνημονευόμενα στις σκέψεις 49 έως 53 της παρούσας αποφάσεως ποσά για το λόγο ότι δεν ήσαν σύμφωνα προς το κοινοτικό δίκαιο.

55 Με την προσφυγή του, το Βασίλειο της Ισπανίας ζητεί τη μερική ακύρωση ή, εν πάση περιπτώσει, την τροποποίηση της προσβαλλομένης αποφάσεως, στο μέτρο που αυτή του επιβάλλει τις εν λόγω οικονομικές διορθώσεις. Επί πλέον, το εν λόγω Βασίλειο ζητεί την καταδίκη της Επιτροπής στα δικαστικά έξοδα.

56 Η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη της προσφυγής και την καταδίκη του Βασιλείου της Ισπανίας στα δικαστικά έξοδα.

Επί της διορθώσεως σχετικά με τις ενισχύσεις στην παραγωγή ελαιολάδου

Επί του πρώτου λόγου που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70

Επιχειρήματα των διαδίκων

57 Η ισπανική κυβέρνηση αμφισβητεί την οικονομική διόρθωση της Επιτροπής σχετικά με τις διαπιστωθείσες από αυτήν παραλείψεις, όπως τις πραγματοποιηθείσες πληρωμές, τις κατ' αποκοπήν αποδόσεις που αναγνωρίστηκαν στους παραγωγούς καθώς και την ανυπαρξία ελέγχου όσον αφορά το ελαιοκομικό κτηματολόγιο και τα μηχανογραφημένα αρχεία.

58 Πρώτον, η Ισπανική Κυβέρνηση στηρίζεται στη θέση που είχε λάβει όσον αφορά τις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθησαν οι αποφάσεις της 21ης Μαρτίου 2002 και της 8ης Μαΐου 2003, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-130/99, Συλλογή 2003, σ. I-3005, και C-349/97, Συλλογή 2003, σ. I-3851), σχετικά, αντιστοίχως, με τα οικονομικά έτη 1993, 1995 και 1996. Η εν λόγω κυβέρνηση προσθέτει ότι οι διορθώσεις του ελαιοκομικού κτηματολογίου πραγματοποιήθηκαν με την εφαρμογή των προβλεπομένων από το βασιλικό διάταγμα 1972/1999, της 23ης Δεκεμβρίου 1999, μηχανισμών.

59 Δεύτερον, η Ισπανική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο κοινοτικός προϋπολογισμός ουδόλως ζημιώνεται. Υπογραμμίζει ότι η συνολική ποσότητα ελαιολάδου που παρήχθηκε στην Ισπανία κατά τις κρίσιμες περιόδους ήταν ίση ή ανώτερη της ποσότητας ελαιολάδου που έτυχε ενισχύσεων.

60 Η Επιτροπή διατείνεται ότι από τους λογιστικούς ελέγχους της κατά τα έτη 1998, 1999 και 2000 επιβεβαιώθηκε ότι ούτε το ελαιοκομικό κτηματολόγιο ούτε τα μηχανογραφημένα αρχεία ήσαν λειτουργικά. Υποστηρίζει ότι κάθε αδικαιολογήτως καταβληθείσα ενίσχυση ζημιώνει κατ' ανάγκη τον κοινοτικό προϋπολογισμό. Κατ' αυτήν, τα τωρινά κενά του ελεγκτικού συστήματος του ισπανικού καθεστώτος ενισχύσεων στην παραγωγή ελαιολάδου δεν επιτρέπουν να διασφαλίζεται το ότι όλες οι ενισχύσεις έχουν χορηγηθεί δικαιολογημένα.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

61 Πρώτον, προκύπτει ότι το Βασίλειο της Ισπανίας υποχρεούνταν, αφενός, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 154/75, να έχει θεσπίσει το ελαιοκομικό κτηματολόγιο το αργότερο την 1η Νοεμβρίου 1988, και, αφετέρου, να έχει θέσει σε λειτουργία, κατ' εφαρμογήν των κανονισμών 2261/84 και 3061/84, το μηχανογραφημένο αρχείο ελαιοκομικών δεδομένων πριν από τις 31 Οκτωβρίου 1990.

62 Πάντως, από τη δικογραφία προκύπτει ότι οι κατ' αυτόν τον τρόπο ταχθείσες προθεσμίες δεν τηρήθηκαν, δεδομένου ότι εξακολουθούσε πάντα να μην έχει θεσπιστεί, κατά τα οικονομικά έτη 1995 και 1996, το ελαιοκομικό κτηματολόγιο και το μηχανογραφημένο αρχείο.

63 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να προσκομίσει, όσον αφορά τα επίμαχα εν προκειμένω οικονομικά έτη 1997 και 1998, αποδείξεις σχετικά με την ανυπαρξία του ελαιοκομικού κτηματολογίου και του μηχανογραφημένου αρχείου, άλλες εκτός από αυτές που είχε για τον σκοπό αυτό συγκεντρώσει σχετικά με τα οικονομικά έτη 1995 και 1996 (βλ. την προπαρατεθείσα απόφαση της 21ης Μαρτίου 2002, Ισπανία κατά Επιτροπής, σκέψεις 137 έως 139). Στο οικείο κράτος μέλος εναπόκειται να αποδείξει ότι, ύστερα από τα εν λόγω οικονομικά έτη, θέσπισε πράγματι το ελαιοκομικό κτηματολόγιο και το μηχανογραφημένο αρχείο (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2004, C-332/01, Ελλάς κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-7699, σκέψη 61).

64 Τέτοιες αποδείξεις δεν έχει εν προκειμένω προσκομίσει το Βασίλειο της Ισπανίας. Αντιθέτως, όπως ορθώς διαπίστωσε η Επιτροπή όσον αφορά, μεταξύ άλλων, το ελαιοκομικό κτηματολόγιο, από τις διορθώσεις που προβλέπονται από το βασιλικό διάταγμα αριθ. 1972/1999 της 23ης Δεκεμβρίου 1999 καταδεικνύεται ότι το εν λόγω ελαιοκομικό κτηματολόγιο εξακολουθούσε να μην είναι πλήρως λειτουργικό. Ως εκ τούτου, δικαιολογούνταν συναφώς η οικονομική διόρθωση.

65 Όσον αφορά τις λοιπές παραλείψεις του ελεγκτικού συστήματος που συνδέονται, ιδίως, με τις πραγματοποιηθείσες πληρωμές, τις κατ' αποκοπήν αποδόσεις που έχουν αναγνωρισθεί στους παραγωγούς καθώς και την ανυπαρξία άλλων ελέγχων, η Ισπανική Κυβέρνηση περιορίζεται στο να αναφερθεί στη θέση που είχε λάβει όσον αφορά τις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι προπαρατεθείσες αποφάσεις Ισπανία κατά Επιτροπής. Συναφώς, αρκεί να σημειωθεί ότι τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν στο πλαίσιο των υποθέσεων αυτών απλώς αφορούσαν τα οικονομικά έτη 1993, 1995 και 1996, ενώ η υπό κρίση υπόθεση έχει σχέση με τα οικονομικά έτη 1997 και 1998. Εν πάση περιπτώσει, και στις δύο προπαρατεθείσες αποφάσεις, το Δικαστήριο απέρριψε όλα τα επιχειρήματα της Ισπανικής Κυβερνήσεως αναφορικά με τις εν λόγω λοιπές παραλείψεις.

66 Δεύτερον, σχετικά με το επιχείρημα της Ισπανικής Κυβερνήσεως ότι ουδόλως ζημιώθηκε ο κοινοτικός προϋπολογισμός, πρέπει να επισημανθεί ότι το ΕΓΤΠΕ χρηματοδοτεί μόνο τις παρεμβάσεις που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις κοινοτικές διατάξεις, στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών. Η Επιτροπή δεν υποχρεούται να αποδείξει την ύπαρξη πραγματικής ζημίας αλλά μπορεί να αρκεστεί στην προσκόμιση σοβαρών, υπό την έννοια αυτή, ενδείξεων. Όσον αφορά τις δύσκολες περιπτώσεις κατά τις οποίες το ύψος της επενεχθείσας ζημίας δεν μπορεί να διαπιστωθεί με ακρίβεια, η απώλεια για τα κοινοτικά ταμεία πρέπει να προσδιορίζεται μέσω εκτιμήσεως του κινδύνου στον οποίο αυτά εκτίθενται λόγω της παραλείψεως διενεργείας ελέγχου (βλ., υπό την έννοια αυτή, την προπαρατεθείσα απόφαση της 8ης Μαΐου 2003, Ισπανία κατά Επιτροπής, σκέψη 146).

67 Μολονότι στην Επιτροπή εναπόκειται να αποδείξει την ύπαρξη παραβάσεως των κανόνων της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών, άπαξ και η παράβαση αυτή έχει διαπιστωθεί, στο κράτος μέλος εναπόκειται να καταδείξει, ενδεχομένως, ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη όσον αφορά τις σχετικές εν προκειμένω

οικονομικές συνέπειες. Επομένως, το οικείο κράτος μέλος οφείλει να προσκομίσει τις κατά το δυνατόν πλέον λεπτομερείς και πλήρεις αποδείξεις σχετικά με το υποστατό των σχετικών αριθμητικών στοιχείων και, ενδεχομένως, της ανακρίβειας των υπολογισμών της Επιτροπής (προπαρατεθείσα απόφαση της 8ης Μαΐου 2003, Ισπανία κατά Επιτροπής, σκέψη 147).

68 Συναφώς, η Ισπανική Κυβέρνηση στηρίζει την αμφισβήτησή της ως προς το υποστατό της ζημίας για τον κοινοτικό προϋπολογισμό επί των στοιχείων που περιλαμβάνονται στο έγγραφό της της 17ης Μαρτίου 2000 προς την Επιτροπή καθώς και επί των λεπτομερών δεδομένων που περιέχονται στο έγγραφο του ισπανικού Υπουργείου Γεωργίας, της 16ης Δεκεμβρίου 1999, σχετικά με τις περιόδους 1995/1996 και 1996/1997. Σύμφωνα με την εν λόγω κυβέρνηση, από τα στοιχεία αυτά καταφαίνεται ότι η παραχθείσα στην Ισπανία κατά τις τελευταίες αυτές περιόδους συνολική ποσότητα ελαιολάδου ήταν ίση ή μεγαλύτερη της ποσότητας ελαιολάδου που έτυχε ενισχύσεων.

69 Όμως, από τα εν λόγω στοιχεία δεν μπορεί να κλονιστεί το συμπέρασμα της Επιτροπής σχετικά με την ανυπαρξία ελέγχων των ισπανικών αρχών. Καθώς δεν υφίσταται μηχανογραφημένο αρχείο, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 64 της παρούσας αποφάσεως, από τα στοιχεία αυτά δεν καταφαίνεται ότι το ελαιόλαδο που έτυχε ενισχύσεων είναι αυτό που είχε πράγματι παραχθεί. Εξ αυτού έπεται ότι από τα προβαλλόμενα στοιχεία δεν μπορεί να τεθεί υπό αμφισβήτηση η διαπίστωση ότι οι ελλείψεις του ελεγκτικού συστήματος των ισπανικών αρχών όσον αφορά την ενίσχυση στην παραγωγή ελαιολάδου αποδεικνύουν την ύπαρξη σημαντικού κινδύνου ζημιών για τον προϋπολογισμό της Κοινότητας.

70 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος ακυρώσεως σχετικά με τις ενισχύσεις στην παραγωγή ελαιολάδου πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου που αντλείται από τον αδικαιολόγητο χαρακτήρα του ποσού της οικονομικής διορθώσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

71 Η Ισπανική Κυβέρνηση ισχυρίζεται, αφενός, ότι η Επιτροπή, εφόσον είχε διαπιστώσει βελτίωση του συστήματος ελέγχου και πληρωμής των ενισχύσεων στην παραγωγή ελαιολάδου σχετικά με τα προγενέστερα οικονομικά έτη, όφειλε να μειώσει το ποσοστό οικονομικής διορθώσεως από το 5 % στο 2 %. Εξάλλου, η εν λόγω κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τις λοιπές ελεγκτικές δραστηριότητες της ενισχύσεως στην παραγωγή ελαιολάδου που επέτρεπαν την αντιστάθμιση των αναποφεύκτων ανεπαρκειών της χρησιμοποιήσεως του ελαιοκομικού κτηματολογίου, δηλαδή των επαληθεύσεων και της δοθείσας σχετικώς συνέχειας στις οποίες η κυβέρνηση αυτή προέβη καθόσον αφορά τα ελαιοτριβεία.

72 Κατά την Επιτροπή, μολονότι ορισμένα στοιχεία του ελεγκτικού συστήματος υπήρξαν ικανοποιητικά, παρ' όλα αυτά, οι επενεχθείσες βελτιώσεις δεν δικαιολογούν καμιά μείωση του ποσού της οικονομικής διορθώσεως όσον αφορά τα οικονομικά έτη 1997 και 1998. Το εν λόγω κοινοτικό όργανο υπογραμμίζει ότι, για όσο διάστημα τα δύο κύρια στοιχεία ελέγχου, συγκεκριμένα το ελαιοκομικό κτηματολόγιο και το μηχανογραφημένο αρχείο, δεν έχουν εφαρμοσθεί, ο κίνδυνος ζημιών για την Κοινότητα θα είναι υψηλός και, επομένως, οι διορθώσεις δικαιολογημένες.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

73 Όσον αφορά το ποσοστό του 5 % που εφάρμοσε η Επιτροπή για τον υπολογισμό της σχετικής με τις ενισχύσεις στην παραγωγή ελαιολάδου διορθώσεως, πρέπει να επισημανθεί, αφενός, ότι το ελαιοκομικό κτηματολόγιο και το μηχανογραφημένο αρχείο αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία του κοινοτικού συστήματος ελέγχου των ενισχύσεων. Εφόσον δεν υφίστανται τα στοιχεία αυτά, δικαιολογείται, καταρχήν, η

εφαρμογή του διορθωτικού συντελεστή του 10 % που προβλέπεται από τους προσανατολισμούς της Επιτροπής, όπως αυτοί έχουν εκτεθεί στο έγγραφό της αριθ. VI/5330/97 (βλ. την προπαρατεθείσα απόφαση Ελλάς κατά Επιτροπής, σκέψη 70).

74 Ωστόσο, η Επιτροπή παραδέχθηκε ότι ορισμένα στοιχεία του ελεγκτικού συστήματος της Ισπανίας ήσαν ικανοποιητικά, και τούτο μολονότι η αποτελεσματικότητά τους δεν ήταν αντίστοιχη προς το απαιτούμενο από την κοινοτική νομοθεσία ελεγκτικό σύστημα. Κατά συνέπεια, το εν λόγω κοινοτικό όργανο έκρινε ότι έπρεπε να επιβάλει διορθωτικό συντελεστή 5 %.

75 Δεν είναι επιτρεπτή, σύμφωνα με τους προσανατολισμούς της Επιτροπής, η μείωση του διορθωτικού συντελεστή κάτω του 5 % για όσο διάστημα δεν έχουν εφαρμοστεί το ελαιοκομικό κτηματολόγιο και το μηχανογραφημένο αρχείο, και τούτο στο μέτρο που αυτά αποτελούν στοιχεία-κλειδιά του κοινοτικού ελεγκτικού συστήματος. Επομένως, τα περί του αντιθέτου επιχειρήματα της Ισπανικής Κυβερνήσεως πρέπει να απορριφθούν.

76 Εξάλλου, όσον αφορά τον ισχυρισμό της Ισπανικής Κυβερνήσεως ότι έχει θέσει σε εφαρμογή σύστημα άλλων μορφών ελέγχου της ενισχύσεως στην παραγωγή ελαιολάδου, ιδίως ελέγχους των ελαιοτριβείων, αρκεί να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, όταν ένας κανονισμός θεσπίζει ειδικά μέτρα ελέγχου, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να τα εφαρμόζουν χωρίς να παρίσταται ανάγκη να εκτιμηθεί το βάσιμο της θέσεώς τους ότι ένα διαφορετικό σύστημα ελέγχου θα ήταν αποτελεσματικότερο (βλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 1993, C-54/91, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3399, σκέψη 38, και προπαρατεθείσα απόφαση της 21ης Μαρτίου 2002, Ισπανία κατά Επιτροπής, σκέψη 87).

77 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος σχετικά με τις ενισχύσεις στην παραγωγή ελαιολάδου πρέπει να απορριφθεί ως βάσιμος.

78 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι το αίτημα της Ισπανικής Κυβερνήσεως όσον αφορά την άρνηση χρεώσεως του ΕΓΤΠΕ με ορισμένες δαπάνες συνδεόμενες με τις ενισχύσεις στην παραγωγή ελαιολάδου πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί της διορθώσεως σχετικά με τις ενισχύσεις στην κατανάλωση ελαιολάδου

Επί του πρώτου λόγου που αντλείται από παράβαση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70

Επιχειρήματα των διαδίκων

79 Η Ισπανική Κυβέρνηση διαπιστώνει ότι η Επιτροπή στήριξε την επίμαχη οικονομική διόρθωση στους ίδιους λόγους με αυτούς για τους οποίους έγιναν οι διορθώσεις της Επιτροπής όσον αφορά τα οικονομικά έτη 1994 και 1995. Η εν λόγω κυβέρνηση παραπέμπει, εν προκειμένω, στους λόγους που είχαν προβληθεί στο πλαίσιο της προσφυγής που αυτή είχε ασκήσει κατά των διορθώσεων αυτών και επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2001, C-374/99, Ισπανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. I-5943).

80 Η Επιτροπή διατείνεται ότι, με την απόφαση εκείνη, το Δικαστήριο απέρριψε όλα τα επιχειρήματα της Ισπανικής Κυβερνήσεως σχετικά με την οικονομική διόρθωση που επέφερε η Επιτροπή στηριζόμενη σε διαπιστωθείσες, αναφορικά με τα οικονομικά έτη 1994 και 1995, ελλείψεις.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

81 Προκειμένου περί της θέσεως που είχε λάβει η Ισπανική Κυβέρνηση στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2001, Ισπανία κατά Επιτροπής, αρκεί να σημειωθεί ότι τα προβληθέντα από την Ισπανική Κυβέρνηση επιχειρήματα στο πλαίσιο της υποθέσεως εκείνης αφορούσαν μόνο τα οικονομικά έτη 1994 και 1995, ενώ η υπό κρίση υπόθεση έχει σχέση με το οικονομικό έτος 1996. Εν πάση περιπτώσει, στη σκέψη 36 της προβαλλομένης αποφάσεως, το Δικαστήριο απέρριψε, στο σύνολό τους, τους λόγους της Ισπανικής Κυβερνήσεως που στρέφονταν κατά των διορθώσεων που είχαν εφαρμοστεί αναφορικά με την ενίσχυση στην κατανάλωση ελαιολάδου.

82 Εξ αυτού έπεται ότι ο πρώτος προβληθείς λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου που αντλείται από παράβαση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, πέμπτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70

Επιχειρήματα των διαδίκων

83 Στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου της, η Ισπανική Κυβέρνηση διατυπώνει μια πρώτη αιτίαση αντλούμενη από το γεγονός ότι το έγγραφο της Επιτροπής της 3ης Νοεμβρίου 1997 δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «γραπτή ανακοίνωση» των αποτελεσμάτων των ελέγχων της Επιτροπής, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, πέμπτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70. Η εν λόγω κυβέρνηση υποστηρίζει ότι όταν στο έγγραφο αυτό γίνεται μνεία της δυνατότητας οικονομικών διορθώσεων για τα οικονομικά έτη 1994 και 1995, η Επιτροπή δεν προβαίνει, σε καμιά περίπτωση, σε ρητή ανακοίνωση καθόσον αφορά το οικονομικό έτος 1996. Επί πλέον, σύμφωνα με την Ισπανική Κυβέρνηση, στο εν λόγω έγγραφο δεν γίνεται αναφορά ούτε στα αποτελέσματα των ελέγχων της Επιτροπής σε σχέση με αυτό το οικονομικό έτος ούτε στον κανονισμό 1663/95.

84 Στο πλαίσιο του ίδιου λόγου, η Ισπανική Κυβέρνηση διατυπώνει μια δεύτερη αιτίαση αντλούμενη από το γεγονός ότι ούτε το έγγραφο της 17ης Αυγούστου 1998 της Επιτροπής, το οποίο ελήφθη από την Ισπανική Κυβέρνηση στις 21 Αυγούστου 1998, αποτελεί «γραπτή ανακοίνωση», κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, πέμπτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70, στο μέτρο που σ' αυτό δεν γίνεται καμία αναφορά στον κανονισμό 1663/95. Εάν το έγγραφο αυτό επρόκειτο να θεωρηθεί ως η σχετική γραπτή ανακοίνωση, τούτο δεν μπορεί να φορά παρά μόνο τα σχετικά με το οικονομικό έτος 1996 έξοδα που διενεργήθηκαν εντός των 24 μηνών που προηγήθηκαν της ημερομηνίας λήψεώς του, δηλαδή αυτά που διενεργήθηκαν ύστερα από τις 21 Αυγούστου 1996.

85 Η Επιτροπή απαντά, αφενός, ότι το έγγραφό της της 3ης Νοεμβρίου 1997 αποτελεί, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, πέμπτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70, τη γραπτή ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των διενεργηθέντων τον Νοέμβριο του 1996 ελέγχων. Το εν λόγω κοινοτικό όργανο υποστηρίζει ότι στο έγγραφο αυτό γίνεται αναφορά στα οριστικά αποτελέσματα της αποστολής ελέγχου που πραγματοποιήθηκε από τις 18 έως τις 22 Νοεμβρίου 1996 καθώς και στις οικονομικές διορθώσεις που θα μπορούσαν να προταθούν. Στο ίδιο έγγραφο αναφέρεται ότι τα αποτελέσματα των ελέγχων αφορούσαν τα οικονομικά έτη 1994 και επόμενα. Το εν λόγω έγγραφο καλύπτει ρητώς το οικονομικό έτος 1996. Όπως προκύπτει από την αλληλογραφία που αντηλλάγη μεταγενεστέρως μεταξύ της Επιτροπής και της Ισπανικής Κυβερνήσεως καθώς και από τις οργανωθείσες διμερείς συναντήσεις, το εν λόγω έγγραφο ερμηνεύθηκε υπ' αυτήν επίσης την έννοια από τις ισπανικές αρχές.

86 Αφετέρου, σύμφωνα με την Επιτροπή, το έγγραφο της 17ης Αυγούστου 1998 δεν αποτελεί τη γραπτή ανακοίνωση που μνημονεύεται στην εν λόγω διάταξη αλλά απλώς αντιπροσωπεύει την τυπική ανακοίνωση των συμπερασμάτων στα οποία κατέληξαν οι εν λόγω υπηρεσίες.

87 Εξάλλου, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, όσον αφορά την ανυπαρξία ρητής αναφοράς στον κανονισμό 1663/95, η Ισπανική Κυβέρνηση έχει πλήρη επίγνωση του γεγονότος ότι για όσο διάστημα οι εν λόγω παραλείψεις θα εξακολουθούσαν να υφίστανται, οι πραγματοποιηθείσες υπ' αυτής δαπάνες θα συνέχιζαν να αποτελούν το αντικείμενο οικονομικών διορθώσεων για τους ίδιους λόγους. Ως εκ τούτου, η εν λόγω κυβέρνηση δεν μπορεί να επικαλείται προβαλλόμενη παράβαση της αρχής της ασφάλειας του δικαίου, την προστασία της οποίας σκοπεί να διασφαλίζει το εν λόγω άρθρο.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

88 Σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, πέμπτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70, «[η] απόρριψη χρηματοδότησης δεν μπορεί να αφορά δαπάνες προγενέστερες του τελευταίου εικοσιτετραμήνου πριν από τη γραπτή ανακοίνωση της Επιτροπής στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος των αποτελεσμάτων αυτών των εξακριβώσεων [...]».

89 Ο κανονισμός 1663/95, εκτελεστικός κανονισμός του κανονισμού 729/70, διευκρινίζει, στο άρθρο του 8, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, το περιεχόμενο αυτής της γραπτής ανακοινώσεως. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, στην εν λόγω ανακοίνωση πρέπει να αναφέρονται τα διορθωτικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τη διασφάλιση στο μέλλον της τηρήσεως των σχετικών κανόνων, καθώς και η εκτίμηση των δαπανών που η Επιτροπή σχεδιάζει να αποκλείσει, και πρέπει να γίνεται αναφορά στον κανονισμό 1663/95.

90 Κατά συνέπεια, πρέπει, πρώτον, να εξακριβωθεί εάν το έγγραφο της 3ης Νοεμβρίου 1997 πληροί τις επιταγές του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του κανονισμού 729/70, σε συνδυασμό με το άρθρο 8, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1663/95.

91 Στο έγγραφο αυτό διευκρινίζεται, προκαταρκτικώς, ότι, στο πλαίσιο της εκκαθαρίσεως των λογαριασμών αναφορικά με τα οικονομικά έτη 1994 και επόμενα, όσον αφορά τον τομέα της κατανάλωσης ελαιολάδου, οι υπηρεσίες της Επιτροπής διενήργησαν λογιστικό έλεγχο από τις 18 μέχρι τις 22 Νοεμβρίου 1996, του οποίου τα αποτελέσματα, όπως περιέχονται στο παράρτημά του, έχουν ήδη συζητηθεί από την Επιτροπή και τις ισπανικές αρχές. Στη συνέχεια, από το έγγραφο αυτό αποκαλύπτεται ότι τα σχετικά αποτελέσματα απεικονίζουν την εν λόγω ανησυχαστική κατάσταση που οδήγησε την Επιτροπή στο να ζητήσει από τις ισπανικές αρχές την επείγουσα λήψη των μέτρων που ήσαν αναγκαία για την προσαρμογή στις ισχύουσες κοινοτικές διατάξεις της διαχείρισης των πληρωμών και των ελέγχων καθώς και την εφαρμογή των κυρώσεων. Τέλος, από το εν λόγω

έγγραφο καταφαίνεται ότι η Επιτροπή επιφυλάσσεται του δικαιώματος να παρουσιάσει μεταγενέστερα τις οικονομικές διορθώσεις επί των δηλωθεισών από το Βασίλειο της Ισπανίας δαπανών για τα οικονομικά έτη 1994 και 1995 καθώς και για τις δηλωθείσες μεταγενεστέρως δαπάνες. Το εν λόγω έγγραφο καταλήγει σε πρόσκληση προς τις εθνικές αρχές να διαβιβάσουν την απάντησή τους επί των εκτεθέντων σημείων εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων, ειδικότερα όσον αφορά τα περιλαμβανόμενα στο παράρτημα αιτήματα για ενημέρωση.

92 Προκειμένου περί της διατυπωθείσας από την Ισπανική Κυβέρνηση αιτιάσεως που αντλείται από το γεγονός ότι στο έγγραφο της 3ης Νοεμβρίου 1997 δεν γινόταν καμία ρητή αναφορά στον κανονισμό 1663/95, πρέπει να εξεταστεί το ζήτημα εάν η παράλειψη αυτή αρκεί για να θεωρηθεί ότι το έγγραφο αυτό δεν αποτελεί γραπτή ανακοίνωση, κατά την έννοια του εν λόγω κανονισμού καθώς και του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 729/70.

93 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή υποχρεούται να τηρεί, στο πλαίσιο των σχέσεων με τα κράτη μέλη, τους όρους που η ίδια έχει επιβάλει στον εαυτό της μέσω των εκτελεστικών κανονισμών. Ωστόσο, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να υιοθετούν, όσον αφορά τις σχέσεις τους με την Επιτροπή, καθαρώς φορμαλιστικές θέσεις όταν από τις περιστάσεις προκύπτει ότι τα δικαιώματά τους έχουν πλήρως προστατευθεί. Όταν το επίμαχο έγγραφο, συγκεκριμένα αυτό της 3ης Νοεμβρίου 1997, μπορεί να καταστήσει στην οικεία κυβέρνηση απολύτως γνωστές τις επιφυλάξεις της Επιτροπής και τις διορθώσεις που προδήλως θα επιφέρονταν σε σχέση με τον εν λόγω τομέα, κατά τρόπο ώστε να πληρούται το προειδοποιητικό έργο που επιτελεί μια γραπτή ανακοίνωση βάσει των άρθρων 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 729/70 και 8, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο του κανονισμού 1663/95, δεν προκύπτει ότι η απλή παράλειψη, στο έγγραφο αυτό, αναφοράς στον κανονισμό 1663/95 συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2002, C-170/00, Φινλανδία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-1007, σκέψη 34).

94 Είναι προφανές ότι το έγγραφο της 3ης Νοεμβρίου 1997 είχε καταστήσει απολύτως γνωστές στην Ισπανική Κυβέρνηση τις επιφυλάξεις της Επιτροπής και τις διορθώσεις που έπρεπε προδήλως να γίνουν αναφορικά με το οικονομικό έτος 1996 όσον αφορά τον τομέα της καταναλώσεως ελαιολάδου. Εξ αυτού έπεται ότι, έστω και χωρίς συγκεκριμένη αναφορά στον κανονισμό 1663/95, το εν λόγω

έγγραφο επιτελούσε το προειδοποιητικό έργο μιας γραπτής ανακοίνωσης βάσει των άρθρων 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 729/70 και 8, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1663/95.

95 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η πρώτη αιτίαση που έχει διατυπωθεί στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Κατά συνέπεια, παρέλκει εξέταση της δεύτερης αιτιάσεως στο πλαίσιο του ίδιου λόγου.

96 Εν όψει των προηγουμένων σκέψεων, το αίτημα της Ισπανικής Κυβερνήσεως όσον αφορά την άρνηση χρεώσεως στο ΕΓΤΠΕ ορισμένων δαπανών συνδεομένων με την ενίσχυση στην κατανάλωση ελαιολάδου πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί της διορθώσεως σχετικά με τη συμπληρωματική εισφορά στον τομέα του γάλακτος

Επιχειρήματα των διαδίκων

97 Η Ισπανική Κυβέρνηση παραδέχεται ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εισπράττουν επιμελώς τη συμπληρωτική εισφορά που οφείλουν οι αγοραστές ή οι παραγωγοί γάλακτος καθώς και, ενδεχομένως, τους τόκους υπερημερίας. Παρ' όλα αυτά, σύμφωνα με την εν λόγω κυβέρνηση, ο κοινοτικός νομοθέτης δεν επιτρέπει στην Επιτροπή να απαιτεί από ένα κράτος μέλος τους εν λόγω τόκους.

98 Εξάλλου, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα κράτη μέλη υπόκεινται σε δύο υποχρεώσεις: συγκεκριμένα, πρώτον, αυτήν της λήψεως των ενδεικνυομένων μέτρων ώστε οι φορολογούμενοι να καταβάλλουν το ποσό της εισφοράς, εντός της προβλεπομένης προθεσμίας, άλλως υποχρεούνται στην καταβολή τόκων υπερημερίας και, δεύτερον, αυτήν της πληρωμής στην Επιτροπή του ποσού της

συμπληρωματικής εισφοράς εντός της καθορισμένης προθεσμίας καθώς και των τόκων υπερημερίας. Η μείωση των προκαταβολών, που έχει σχέση με αυτή την τελευταία υποχρέωση, δεν θέτει τέρμα στην υποχρέωση που φέρουν τα κράτη μέλη να εισπράττουν από τους φορολογουμένους τη συμπληρωματική εισφορά και τους τόκους υπερημερίας.

99 Η Επιτροπή επισημαίνει, επί πλέον, ότι, αντίθετα προς ό,τι διατείνεται η Ισπανική Κυβέρνηση, δεν υφίσταται καμιά νομική βάση που να δικαιολογεί την κατάθεση των τόκων υπερημερίας στον εθνικό προϋπολογισμό.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

100 Πρέπει, προκαταρκτικώς, να υπομνηστεί ότι, για τη διασφάλιση της κανονικής λειτουργίας του καθεστώτος συμπληρωματικής εισφοράς, τα άρθρα 3, παράγραφος 4, και 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 536/93 σκοπούν στη βελτίωση και στην επιτάχυνση της καταβολής από τον φορολογούμενο της συμπληρωματικής εισφοράς στον αρμόδιο εθνικό οργανισμό.

101 Όπως προκύπτει από τη συνδυασμένη ανάγνωση των διατάξεων αυτών, εν όψει των άρθρων 5, παράγραφος 2, και 8 του κανονισμού 729/70, 1, παράγραφος 1, και 4 του κανονισμού (ΕΚ) 296/96 της Επιτροπής, της 16ης Φεβρουαρίου 1996, για τα στοιχεία που πρέπει να διαβιβάζουν τα κράτη μέλη και για τη μηνιαία ανάληψη των δαπανών που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του τμήματος Εγγυήσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2776/88 (ΕΕ L 39, σ. 5), καθώς και 13 της αποφάσεως 94/729/ΕΚ του Συμβουλίου, της 31ης Οκτωβρίου 1994, σχετικά με τη δημοσιονομική πειθαρχία (ΕΕ L 293, σ. 14), όταν η προθεσμία καταβολής της συμπληρωματικής εισφοράς από τον αγοραστή ή τον παραγωγό, που είναι εν προκειμένω ο οφειλέτης, δεν έχει τηρηθεί, η Επιτροπή επιβάλλει στο κράτος μέλος, ως κύρωση, τη μείωση των προκαταβολών που προορίζονται για την κάλυψη των δαπανών στον γαλακτοκομικό τομέα, και τούτο κατ' αναλογίαν του ποσού που οφείλεται βάσει της συμπληρωματικής εισφοράς ή κατ' εκτίμηση του ποσού αυτού.

102 Πρέπει να σημειωθεί ότι, αφενός, το άρθρο 3, παράγραφος 4, του κανονισμού 536/93 θεσπίζει σε βάρος των αγοραστών ή των παραγωγών την υποχρέωση καταβολής στον αρμόδιο οργανισμό τόκων, από την 1η Σεπτεμβρίου εκάστου έτους, σε περίπτωση καθυστερήσεως της πληρωμής της συμπληρωματικής εισφοράς και, αφετέρου, το άρθρο 5, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού θεσπίζει σε βάρος των κρατών μελών την υποχρέωση αφαιρέσεως των καταβληθέντων τόκων από τις αιτήσεις επιστροφής των δαπανών του γαλακτοκομικού τομέα που υποβάλλονται στο ΕΓΤΠΕ (προπαρατεθείσα απόφαση της 21ης Μαρτίου 2002, Ισπανία κατά Επιτροπής, σκέψη 101, και απόφαση της 12ης Ιουνίου 2003, C-148/01, Ελλάς κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-5883, σκέψη 52).

103 Πάντως, εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι οι ισπανικές αρχές δεν εισέπραξαν τους προβλεπομένους από τις διατάξεις αυτές τόκους υπερημερίας.

104 Στη σκέψη 101 της προπαρατεθείσας αποφάσεως της 21ης Μαρτίου 2002, Ισπανία κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι το γεγονός ότι ορισμένα οφειλόμενα ποσά εξακολουθούν να παραμένουν απλήρωτα ή ότι πληρώθηκαν με καθυστέρηση δεν συνιστά, αυτό καθεαυτό, παράβαση των υποχρεώσεων που το κοινοτικό δίκαιο επιβάλλει στα κράτη μέλη.

105 Εξ αυτού προκύπτει ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 536/93 δεν μπορεί να τύχει εν προκειμένω εφαρμογής.

106 Ωστόσο, η Επιτροπή δύναται, σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70, να προβεί σε διόρθωση όταν μπορεί να αποδείξει ότι το ΕΓΤΠΕ ζημιώθηκε λόγω της αμέλειας που επέδειξαν οι εθνικές αρχές όσον αφορά την είσπραξη των επιμάχων ποσών (βλ. την προπαρατεθείσα απόφαση της 21ης Μαρτίου 2002, Ισπανία κατά Επιτροπής, σκέψη 102).

107 Έστω και αν η Επιτροπή, χωρίς ρητή αναφορά στο άρθρο 8, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70, είχε, στην πραγματικότητα, στηρίξει την επίμαχη διόρθωση στην εν λόγω διάταξη, το εν λόγω κοινοτικό όργανο ούτε διευκρίνισε κατά τρόπο συγκεκριμένο πώς οι ισπανικές αρχές είχαν συντελέσει με την προβαλλόμενη αμέλειά τους στη ζημία των κοινοτικών ταμείων ούτε εκτίμησε τον κίνδυνο στον οποίο τα εν λόγω ταμεία είχαν εκτεθεί εξ αιτίας της εν λόγω αμέλειας.

108 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, κάνοντας ρητή αναφορά στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 536/93, η Επιτροπή στήριξε την επίμαχη διόρθωση αποκλειστικώς στη διάταξη αυτή.

109 Δεδομένου ότι η Επιτροπή στήριξε έτσι την επίμαχη διόρθωση σε εσφαλμένη νομική βάση, επιβάλλεται, όπως είναι επόμενο, να γίνει δεκτό το αίτημα της Ισπανικής Κυβερνήσεως για ακύρωση της οικονομικής διορθώσεως των 2 426 259 870 ESP, ως οφειλομένων τόκων, στο πλαίσιο του καθεστώτος συμπληρωματικής εισφοράς επί των γαλακτοκομικών προϊόντων.

Επί της διορθώσεως σχετικά με ενισχύσεις στον τομέα των αροτραίων καλλιεργειών και των συνεπειών της μη φορολογήσεως της έκτακτης παύσεως καλλιεργείας

Επί του πρώτου λόγου που αντλείται από παράβαση του άρθρου 2, παράγραφος 6, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1765/92

Επιχειρήματα των διαδίκων

110 Προκαταρκτικώς, όσον αφορά την περίοδο 1994/1995, η Ισπανική Κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι υπερέβη τα όρια των εγγυημένων εκτάσεων αροτραίων καλλιεργειών στην Ισπανία όσον αφορά τόσο την έκταση των μη αρδευομένων

καλλιεργειών όσο και αυτή των αρδευομένων καλλιεργειών. Παρ' όλα αυτά, η υπέρβαση αυτή προκλήθηκε από σοβαρότατη ξηρασία στην Ισπανία το 1994, πράγμα που προκάλεσε πτώση των αποδόσεων. Τούτο είχε ως συνέπεια την αντικατάσταση ορισμένων καλλιεργειών από άλλες.

111 Στο πλαίσιο του πρώτου λόγου της, η Ισπανική Κυβέρνηση διατυπώνει μια πρώτη αιτίαση αντλούμενη από την υποχρέωση να προβεί σε έκτακτη παύση καλλιεργείας των μη αρδευομένων γαιών. Υποστηρίζει ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές μιας ασυνήθους ξηρασίας, η Επιτροπή όφειλε να εφαρμόσει το άρθρο 2, παράγραφος 6, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 1765/92, εδάφιο που προστέθηκε με το άρθρο 1 του κανονισμού 1422/97. Η εν λόγω κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, σε περίπτωση ασυνήθων κλιματικών συνθηκών εχουσών επηρεάσει την παραγωγή της περιόδου κατά την οποία έχει διαπιστωθεί υπέρβαση, η Επιτροπή δύναται να απαλλάξει τους παραγωγούς των πληγεισών περιοχών από την υποχρέωση να προβούν σε έκτακτη παύση καλλιεργείας χωρίς καμιά αντιστάθμιση. Η εν λόγω διάταξη δικαιολογεί τη μη τήρηση της υποχρεώσεως αυτής από το Βασίλειο της Ισπανίας κατά την περίοδο 1995/1996.

112 Στο πλαίσιο του ίδιου λόγου, η Ισπανική Κυβέρνηση διατυπώνει μια δεύτερη αιτίαση αντλούμενη από την υποχρέωση να προβεί σε έκτακτη παύση καλλιεργείας των αρδευομένων γαιών και, ειδικώς, αυτών με ελαιούχους σπόρους. Η εν λόγω κυβέρνηση υπογραμμίζει το γεγονός ότι η μεγάλη ξηρασία κατέστησε αναγκαία την επιβολή περιορισμών στη χρήση ύδατος για την άρδευση των καλλιεργειών. Επί των αρδευομένων καλλιεργειών οι παραδοσιακές παραγωγές, όπως το ρύζι, το βαμβάκι και οι ντομάτες, αντικαταστάθηκαν από καλλιέργειες με λιγότερες απαιτήσεις σε ύδωρ, ειδικότερα από ελαιούχους σπόρους. Ο συνδυασμός των περιστάσεων αυτών είχε ως συνέπεια το γεγονός ότι η έκταση που είχε αποτελέσει το αντικείμενο των αιτήσεων για αντισταθμιστικές καταβολές, συμπεριλαμβανομένης της παύσεως καλλιεργείας γαιών, υπερέβη τη βασική όσον αφορά τις αρδευόμενες καλλιέργειες έκταση.

113 Η Ισπανική Κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι ο κανονισμός 1040/95 της Επιτροπής προβλέπει ότι το άρθρο 2, παράγραφος 6, του κανονισμού 1765/92 συνεπάγεται την εφαρμογή της έκτακτης παύσεως καλλιεργείας χωρίς αντιστάθμιση μόνο για τους

παραγωγούς ελαιούχων και όχι για αυτούς των λοιπών αρδευομένων καλλιεργειών. Παρ' όλα αυτά, δυνάμει πολιτικής συμφωνίας με την Επιτροπή, η εν λόγω υποχρέωση δεν εφαρμόστηκε ούτε καν για τους παραγωγούς ελαιούχων.

114 Όσον αφορά την πρώτη αιτίαση, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το άρθρο 2, παράγραφος 6, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 1765/92 εφαρμόζεται όσον αφορά υπερβάσεις ύστερα από την περίοδο 1995/1996. Επομένως, το εν λόγω άρθρο δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω, δεδομένου ότι η αποτελέσασα την αιτία της επίδικης διορθώσεως υπέρβαση σημειώθηκε κατά την περίοδο 1994/1995.

115 Προκειμένου περί της δευτέρας αιτιάσεως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι ο κανονισμός 1040/95 επέβαλε στις ισπανικές αρχές, κατά την περίοδο 1995/1996, την υποχρέωση να μην εφαρμόσουν την έκτακτη παύση καλλιεργείας μόνο για τις εκτάσεις με σιτηρά, πρωτεϊνούχα προϊόντα, σπόρους λίνου, για τη σχετική παύση καλλιέργειας γαιών και για την εκούσια παύση καλλιέργειας που λαμβάνεται υπόψη όσον αφορά τη βασική περιφερειακή έκταση αρδευομένων καλλιεργειών. Το εν λόγω κοινοτικό όργανο αρνείται, και διατείνεται ότι πάντοτε αρνούνταν, την ύπαρξη άγραφης συμφωνίας με τις ισπανικές αρχές, σύμφωνα με την οποία είχε δεχθεί να μην ισχύσει η υποχρέωση για την έκτακτη παύση καλλιέργειας ούτε για τους ελαιούχους σπόρους.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

116 Το άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1765/92 προβλέπει ότι οι κοινοτικοί παραγωγοί αροτραίων καλλιεργειών δύνανται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να διεκδικήσουν αντισταθμιστική πληρωμή. Η πληρωμή αυτή χορηγείται για τις εκτάσεις των αροτραίων καλλιεργειών ή αυτών όπου έχει παύσει η καλλιέργεια γαιών και οι οποίες δεν υπερβαίνουν την περιφερειακή βασική έκταση.

117 Συναφώς, στο παράρτημα του κανονισμού 1098/94 καθορίζεται, όσον αφορά την Ισπανία, αφενός, μια περιφερειακή βασική έκταση αντιστοιχούσα σε κάθε αυτόνομη κοινότητα για τις μη αρδευόμενες καλλιέργειες, και, αφετέρου, μια βασική περιφερειακή έκταση σε εθνικό επίπεδο για τις αρδευόμενες καλλιέργειες.

118 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 2836/93 προβλέπει ότι, για τη διαπίστωση ενδεχόμενης υπέρβασης των εν λόγω περιφερειακών βασικών εκτάσεων, η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους λαμβάνει υπόψη, αφενός, την καθορισμένη βασική περιφερειακή έκταση καθώς και το σύνολο των εκτάσεων για τις οποίες έχουν υποβληθεί αιτήσεις ενίσχυσης όσον αφορά τη σχετική περιφέρεια.

119 Όταν το σύνολο των κατ' ιδίαν εκτάσεων για τις οποίες ζητήθηκε ενίσχυση υπερβαίνει την περιφερειακή βασική έκταση, οι δικαιούχοι του γενικού καθεστώτος παραγωγοί οφείλουν, κατά την επόμενη περίοδο, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 6, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1765/92, να προβούν σε έκτακτη παύση καλλιέργειας των γαιών χωρίς καμιά αντιστάθμιση.

120 Συναφώς, προκειμένου περί της πρώτης αιτιάσεως του πρώτου λόγου, η Ισπανική Κυβέρνηση παραδέχεται ότι, όσον αφορά τις μη αρδευόμενες καλλιέργειες, υπήρξε υπέρβαση της περιφερειακής βασικής έκτασης αναφορικά με την περίοδο 1994/1995, χωρίς να έχει επιβληθεί στους παραγωγούς των εν λόγω καλλιεργειών η υποχρέωση να προβούν σε έκτακτη παύση καλλιέργειας χωρίς καμιά αντιστάθμιση.

121 Αντίθετα προς ό,τι διατείνεται η Ισπανική Κυβέρνηση, το άρθρο 2, παράγραφος 6, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 1765/92, το οποίο προβλέπει ότι, σε περίπτωση ασυνήθων κλιματικών συνθηκών που έχουν επηρεάσει την παραγωγή όσον αφορά την περίοδο κατά την οποία έχει διαπιστωθεί υπέρβαση, η Επιτροπή μπορεί να απαλλάξει από την υποχρέωση έκτακτης παύσεως καλλιεργείας των γαιών χωρίς καμιά αντιστάθμιση τους παραγωγούς των πληγεισών περιοχών, εφαρμόζεται επί

μιας τέτοιας υπερβάσεως μόνο ύστερα από την περίοδο 1995/1996. Επομένως, τούτο δεν μπορεί να προβληθεί στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως η οποία αφορά υπέρβαση κατά την περίοδο 1994/1995.

122 Ως εκ τούτου, η πρώτη αιτίαση του πρώτου προβληθέντος από την Ισπανική Κυβέρνηση λόγου πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

123 Προκειμένου περί της δευτέρας αιτιάσεως του πρώτου λόγου, πρέπει να υπομνηστεί ότι η Ισπανική Κυβέρνηση παραδέχεται επίσης ότι, όσον αφορά τις αρδευόμενες καλλιέργειες, συμπεριλαμβανομένων των ελαιούχων σπόρων, υπήρξε υπέρβαση, κατά την περίοδο 1994/1995, της περιφερειακής βασικής εκτάσεως χωρίς να έχει επιβληθεί στους παραγωγούς η υποχρέωση να προβούν σε έκτακτη παύση καλλιεργειών χωρίς καμιά αντιστάθμιση.

124 Εξάλλου, από την έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1040/95 προκύπτει ότι:

— η σχετική υπέρβαση έπρεπε να καταλογιστεί σε ασυνήθη αύξηση των καλλιεργούμενων με ελαιούχους σπόρους εκτάσεων·

— δεν είχε διαπιστωθεί καμιά σημαντική αύξηση των εκτάσεων όπου είχαν σπαρεί άλλες μεγάλες καλλιέργειες·

— ως εκ τούτου, προέκυψε ότι ήταν σκόπιμο να κολαστούν μόνο οι παραγωγοί ελαιούχων σπόρων που ήσαν υπεύθυνοι για την υπέρβαση αυτή.

125 Ορθώς η Επιτροπή επικαλείται το γεγονός ότι ουδεμία ασκεί εν προκειμένω επιρροή το άρθρο 1 του κανονισμού 1040/95 το οποίο προβλέπει, σε περίπτωση υπερβάσεως αναφορικά με την περίοδο 1994/1995, ότι η υποχρέωση για έκτακτη παύση καλλιεργείας χωρίς καμία αντιστάθμιση εφαρμόζεται μόνο για τις εκτάσεις με σιτηρά, πρωτεϊνούχα προϊόντα, σπόρους λίνου καθώς και για τη σχετική παύση καλλιεργείας γαιών και για την εκούσια παύση καλλιεργείας που έχει ληφθεί υπόψη για την περιφερειακή βασική έκταση των αρδευομένων καλλιεργειών και, όπως είναι επόμενο, δεν συνεπάγεται κανένα αποτέλεσμα επί των καλλιεργουμένων με ελαιούχους σπόρους εκτάσεων.

126 Επομένως, υπό τις περιστάσεις αυτές, η Ισπανική Κυβέρνηση όφειλε να υποχρεώσει τους παραγωγούς των εν λόγω ελαιούχων σπόρων να προβούν σε έκτακτη παύση καλλιέργειας χωρίς καμιά αντιστάθμιση.

127 Όσον αφορά τον ισχυρισμό της Ισπανικής Κυβερνήσεως σχετικά με την ύπαρξη πολιτικής συμφωνίας με την Επιτροπή, αρκεί να σημειωθεί ότι η σε βάρος των παραγωγών υποχρέωση παύσεως καλλιεργείας περιλαμβάνεται σε κοινοτική διάταξη. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί αυτή να τροποποιηθεί με πολιτική συμφωνία μεταξύ Επιτροπής και ενός κράτους μέλους.

128 Εξ αυτού έπεται ότι η δεύτερη αιτίαση του πρώτου λόγου πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

Επί του δευτέρου λόγου που αντλείται από τον αδικαιολόγητο χαρακτήρα του ποσού της οικονομικής διορθώσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

129 Στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου της, η Ισπανική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι, έστω και αν η Επιτροπή δικαιούνταν να εφαρμόσει το άρθρο 2, παράγραφος 6, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1765/92, το ποσό της απορρέουσας εν προκειμένω οικονομικής διορθώσεως είναι εσφαλμένο.

130 Αφενός, η εν λόγω κυβέρνηση αναγνωρίζει στην Επιτροπή το δικαίωμα ανακτήσεως των αδικαιολογήτως καταβεβλημένων ποσών σε σχέση με την έκταση με αροτραίες καλλιέργειες ή με την παύση καλλιεργείας γαιών για την οποία το Βασίλειο της Ισπανίας όφειλε να επιβάλει την υποχρέωση έκτακτης παύσεως καλλιέργειας χωρίς αντικαταβολή. Εξάλλου, η Ισπανική Κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι η Επιτροπή, υπολογίζοντας τον συντελεστή παύσεως καλλιεργείας γαιών που έπρεπε να έχει επιτευχθεί, πράγμα που όμως δεν συνέβη, προσέθεσε, πρώτον, τον συντελεστή της υποχρεωτικής παύσεως καλλιεργείας σ' αυτόν της έκτακτης παύσεως καλλιεργείας. Δεύτερον, η Επιτροπή έλαβε υπόψη, μέσω μειώσεως, τον συντελεστή κατά την περίοδο 1995/1996 της εκούσιας παύσεως, μείωση που σήμαινε ότι ορισμένοι παραγωγοί που είχαν προβεί σε κάποιο βαθμό εκούσιας παύσεως καλλιεργείας θα μπορούσαν να αντισταθμίσουν το γεγονός ότι άλλοι δεν είχαν προβεί σε καμιά παύση.

131 Δεύτερον, η κυβέρνηση αυτή ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν όφειλε να λάβει υπόψη, επίσης στον εν λόγω υπολογισμό, αύξηση κατά πέντε μονάδες του ποσοστού που εφαρμόζεται στον συντελεστή υποχρεωτικής παύσεως καλλιεργείας λόγω, αφενός, της παύσεως καλλιεργείας ορισμένων γαιών όχι βάσει εναλλαγής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 1765/92 και, αφετέρου, της μεταφοράς μεταξύ παραγωγών της υποχρεώσεως παύσεως καλλιεργείας γαιών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 7, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του εν λόγω κανονισμού.

132 Η Επιτροπή, αναγνωρίζοντας την περιπλοκότητα της μεθόδου υπολογισμού της σχετικής οικονομικής διορθώσεως, υπογραμμίζει ότι απλώς εφαρμόζει την επιβαλλόμενη κοινοτική νομοθεσία. Πρώτον, διατείνεται ότι πρέπει να εισπράττονται οι πληρωμές που γίνονται για την εκούσια παύση καλλιεργείας των γαιών που έπρεπε να έχουν αποτελέσει το αντικείμενο έκτακτης παύσεως καλλιεργείας χωρίς αντιστάθμιση. Δεύτερον, εφόσον ο συντελεστής της εκούσιας παύσης καλλιεργείας, προστιθέμενος σ' αυτόν της πραγματοποιηθείσας υποχρεωτικής παύσεως, δεν καλύπτει τη συνολική υποχρέωση παύσεως καλλιεργείας, επιβαλλόταν να αφαιρεθούν στην ίδια αναλογία με το έλλειμμα της παύσεως καλλιεργείας οι πληρωμές που είχαν γίνει για τις καλλιεργούμενες εκτάσεις. Τέλος, δεδομένου ότι ήταν ήκιστα πιθανό να υφίσταται εν τοις πράγμασι η αναγκαία αντιστοιχία μεταξύ του συντελεστή εκούσιας παύσεως καλλιεργείας ενός παραγωγού και του

συντελεστή έκτακτης παύσεως καλλιεργείας που του αντιστοιχεί, έπρεπε να θεωρηθεί ότι η παύση καλλιέργειας ορισμένων γαιοτεμαχίων δεν είχε βασιστεί στην εναλλαγή και ότι είχαν λάβει χώρα μεταβιβάσεις της υποχρεώσεως παύσεως καλλιεργείας μεταξύ παραγωγών. Ως εκ τούτου, έπρεπε να εφαρμοστεί το άρθρο 7, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 1765/92 καθώς και το άρθρο 7, παράγραφος 7, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του ίδιου κανονισμού.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

133 Επιβάλλεται, προκαταρκτικώς, η διαπίστωση ότι η διαχείριση της χρηματοδοτήσεως του ΕΓΤΠΕ στηρίζεται, κυρίως, στις εθνικές αρχές, που είναι επιφορτισμένες να μεριμνούν για την αυστηρή τήρηση των κοινοτικών κανόνων. Το καθεστώς αυτό, που ερείδεται στην εμπιστοσύνη μεταξύ των εθνικών και των κοινοτικών αρχών, ουδένα συστηματικό έλεγχο συνεπάγεται εκ μέρους της Επιτροπής, πράγμα που άλλωστε θα ήταν υλικώς αδύνατο στην τελευταία να διασφαλίσει. Μόνο το κράτος μέλος μπορεί να γνωρίζει και να προσδιορίζει με ακρίβεια τα δεδομένα που είναι αναγκαία για την κατάρτιση των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ, ληφθέντος υπόψη ότι η Επιτροπή δεν διαθέτει την απαιτούμενη εγγύτητα για να λαμβάνει τα στοιχεία που έχει ανάγκη από τους επιχειρηματίες (αποφάσεις της 1ης Οκτωβρίου 1998, C-238/96, Ιρλανδία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-5801, σκέψη 30, και της 24ης Ιανουαρίου 2002, C-118/99, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-747, σκέψη 37).

134 Τα άρθρα 2 και 3 του κανονισμού 729/70 επιτρέπουν στην Επιτροπή να χρεώνει στο ΕΓΤΠΕ μόνο τα ποσά που καταβάλλονται σύμφωνα με τους θεσπισμένους κανόνες στους διαφόρους τομείς των γεωργικών προϊόντων (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 8ης Ιανουαρίου 1992, C-197/90, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-1, σκέψη 38, και την προπαρατεθείσα απόφαση Γαλλία κατά Επιτροπής, σκέψη 38).

135 Πρώτον, προκειμένου περί της άμεσης ζημίας στον κοινοτικό προϋπολογισμό, πρέπει να υπομνηστεί ότι, όσον αφορά το σύστημα ενισχύσεων που εφαρμόζεται στις αροτραίες καλλιέργειες και στην παύση καλλιεργείας των γαιών, το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1765/92 ορίζει ότι οι κοινοτικοί παραγωγοί αροτραίων καλλιεργειών δύνανται να διεκδικήσουν συμπληρωματική πληρωμή σύμφωνα με τις προϋποθέσεις των άρθρων 2 έως 13 του εν λόγω κανονισμού.

136 Συναφώς, η αντισταθμιστική πληρωμή που χορηγείται στους παραγωγούς αροτραίων καλλιεργειών για τις σπαρμένες με τέτοιες καλλιέργειες εκτάσεις ή για την παύση καλλιεργείας των γαιών, για τις οποίες όμως έπρεπε να έχει γίνει έκτακτη παύση καλλιεργείας γαιών χωρίς αντιστάθμιση, αντίκειται προς το άρθρο 2, παράγραφος 6, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1765/92. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, το ποσοστό της έκτακτης παύσεως καλλιεργείας και, επομένως, το ποσοστό των μη οφειλομένων πληρωμών, πρέπει να ισούται προς το ποσοστό της υπερβάσεως της περιφερειακής βασικής έκτασης.

137 Ενόψει των ανωτέρω, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να ζητήσει από την Επιτροπή την επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν κατά παράβαση της εν λόγω διατάξεως.

138 Στη συνέχεια, εάν ένα κράτος μέλος ζητήσει την επιστροφή τέτοιων ποσών, η Επιτροπή δικαιούται να πραγματοποιήσει οικονομική διόρθωση ύψους αντίστοιχου προς τα ποσά αυτά.

139 Τούτο ακριβώς συμβαίνει εν προκειμένω. Όσον αφορά την περίοδο 1995/1996, η Ισπανική Κυβέρνηση παραδέχεται ότι δεν επέβαλε στους παραγωγούς αροτραίων καλλιεργειών την υποχρέωση να πραγματοποιήσουν έκτακτη παύση καλλιέργειας χωρίς αντιστάθμιση και ότι προέβη σε αντισταθμιστικές υπέρ των παραγωγών πληρωμές. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή είχε το δικαίωμα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 2, παράγραφος 6, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1765/92, να εφαρμόσει οικονομική διόρθωση για το ποσό των πληρωμών που είχαν γίνει για τις εκτάσεις αροτραίων καλλιεργειών οι οποίες, στην πραγματικότητα, έπρεπε να έχουν αποτελέσει το αντικείμενο έκτακτης χωρίς αντιστάθμιση παύσεως καλλιεργείας.

140 Αυτό το δικαίωμα της Επιτροπής δεν μπορεί να αμφισβητηθεί από το γεγονός, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, ότι η Επιτροπή, με την προσβαλλομένη απόφασή της, εφάρμοσε οικονομική διόρθωση μικρότερη του εν λόγω ποσού.

141 Εξ αυτού έπεται ότι ο δεύτερος λόγος της Ισπανικής Κυβερνήσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

142 Κατά συνέπεια, το αίτημα της Ισπανικής Κυβερνήσεως σχετικά με τις ενισχύσεις στον τομέα των αροτραίων καλλιεργειών και με τις συνέπειες της μη φορολογήσεως της έκτακτης παύσεως καλλιεργείας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί της διορθώσεως σχετικά με τις ενισχύσεις στις αροτραίες καλλιέργειες στην Αυτόνομη Κοινότητα της Ανδαλουσίας

Επί του πρώτου λόγου που αντλείται από εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 3, του κανονισμού 3887/92

Επιχειρήματα των διαδίκων

143 Πρώτον, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο κανονισμός 3887/92 δεν προβλέπει, όσον αφορά τη διενέργεια επιτοπίων ελέγχων, προθεσμία της οποίας η υπέρβαση συνεπάγεται οικονομικές διορθώσεις. Ακόμη και αν υφίστατο μια τέτοια προθεσμία, αυτή θα ίσχυε σύμφωνα με την εν λόγω κυβέρνηση, μόνο για τους αρχικούς ελέγχους.

144 Δεύτερον, η ίδια Ισπανική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι οι μέσω τηλεανιχνεύσεως έλεγχοι που εφαρμόστηκαν για τις συγκομιδές του 1996 και του 1997 διενεργήθηκαν επί δείγματος αιτήσεων μεγαλύτερου του ελαχίστου δείγματος αιτήσεων που έπρεπε να έχουν αποτελέσει το αντικείμενο επιτοπίων ελέγχων κατ'

εφαρμογήν του άρθρου 6, παράγραφος 3, του κανονισμού 3887/92. Επομένως, οι διαπιστωθείσες στους επιτοπίους ελέγχους καθυστερήσεις υπήρξαν χωρίς συνέπειες.

145 Τρίτον, η Ισπανική Κυβέρνηση διατείνεται ότι, ακόμα και ύστερα από τη συγκομιδή, είναι δυνατό η ύπαρξη καλλιεργειών και η τήρηση της υποχρεώσεως για παύση καλλιέργειας των γαιών να αποτελέσουν το αντικείμενο ελέγχου μέσω άλλου εξίσου αξιοπίστου συστήματος.

146 Τέταρτον, όσον φορά τον υπαινιγμό της Επιτροπής σχετικά με τις δυσχέρειες που αντιμετώπισε για να λάβει τα απαιτούμενα στοιχεία στο πλαίσιο της αποστολής της ελέγχου από τις 8 έως τις 12 Σεπτεμβρίου 1997 και σχετικά, ιδίως, με τις αιτήσεις επιτοπίων ελέγχων της συγκομιδής του 1997, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η δυσχέρεια αυτή απορρέει από το σύστημα ελέγχου που είχε εφαρμοστεί από την Consejería de Agricultura y Pesca de la Junta de Andalucía. Η εν λόγω κυβέρνηση διατείνεται ότι, επειδή οι αρμόδιες επαρχιακές αντιπροσωπείες προβαίνουν σε ουσιαστική εξέταση των φακέλων που, κατά πάσα πιθανότητα, θέτουν προβλήματα παρατυπιών ή επεισοδίων, παράλληλα με τους φακέλους προσανατολισμένης δειγματοληψίας, δεν είναι δυνατή η συναγωγή γενικών συμπερασμάτων ή η συναγωγή εικασιών από τα αποτελέσματα των αναλυθέντων στο πλαίσιο της αποστολής ελέγχου φακέλων.

147 Εξάλλου, η Επιτροπή διατείνεται, καταρχάς, ότι, για τον αποτελεσματικό έλεγχο των ενισχύσεων, οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να διενεργούν τους ελέγχους εντός του τρέχοντος έτους και, καταρχήν, πριν από τη συγκομιδή. Ομοίως, κατ' αυτήν, οι φάκελοι παύσεως καλλιεργείας των γαιών πρέπει να ελέγχονται πριν από τις 31 Αυγούστου, ημερομηνία κατά την οποία λαμβάνει πέρας η τήρηση της υποχρεώσεως για παύση καλλιέργειας των γαιών.

148 Περαιτέρω, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, ακόμη και αν οι επιθεωρητές φθάνουν επιτοπίως ύστερα από τη συγκομιδή ή ύστερα από τη λήξη της υποχρεώσεως για παύση καλλιέργειας των γαιών, η αποτελεσματικότητα των εναλλακτικών ελέγχων που θα ήταν δυνατό να διενεργηθούν όπως η εξέταση των τιμολογίων σχετικά με τη

συγκομιδή, τη λίπανση ή την εναπόθεση, και η εξέταση των προβαλλομένων καταλοίπων επί του γαιοτεμαχίου, δεν μπορεί να είναι ανάλογη προς αυτήν των επιτοπίων ελέγχων.

149 Τέλος, το εν λόγω κοινοτικό όργανο ισχυρίζεται ότι, εάν, όπως διατείνονται οι ίδιες οι ισπανικές αρχές, στους ελέγχους που γίνονται επί του καλλιεργουμένου εδάφους συμπεριλαμβάνονται και οι επιτόπιοι έλεγχοι, ουδεμία υφίσταται αμφιβολία ότι η Consejería de Agricultura y Pesca de la Junta de Andalucía όφειλε να διαθέτει τα στοιχεία αυτά προκειμένου να τα θέσει με τη σειρά της στη διάθεση των κοινοτικών επιθεωρητών.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

150 Σύμφωνα με την έβδομη και ένατη αιτιολογική σκέψη του, ο κανονισμός 3887/92 σκοπεί στον αποτελεσματικό έλεγχο της τήρησης των διατάξεων σχετικά με κοινοτικές ενισχύσεις καθώς και στην αποτελεσματική πρόληψη και κολασμό των παρατυπιών και των απατών.

151 Το άρθρο 6 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει, στην παράγραφό του 1, ότι επιτόπιοι έλεγχοι διενεργούνται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εξακρίβωση της τηρήσεως των όρων για τη χορήγηση των ενισχύσεων, ενώ στην παράγραφό του 3, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, ορίζει ότι οι εν λόγω έλεγχοι, συγκεκριμένα οι αρχικοί έλεγχοι, αφορούν τουλάχιστον σημαντικό δείγμα αιτήσεων, λαμβανομένου υπόψη ότι το δείγμα αυτό αντιπροσωπεύει το 5 % των αιτήσεων ενισχύσεως «για εκτάσεις». Σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, σε περίπτωση που από επιτόπιες επισκέψεις προκύπτουν ουσιώδεις παρατυπίες εντός μιας περιφέρειας ή τμήματος περιφερείας, οι αρμόδιες αρχές διενεργούν, μεταξύ άλλων, συμπληρωματικούς ελέγχους κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους.

152 Επομένως, με βάση τον στόχο και την οικονομία του κανονισμού 3887/92, το άρθρο 6, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, αυτού πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι τόσο οι αρχικοί όσο και οι συμπληρωματικοί έλεγχοι πρέπει να διενεργούνται όταν εξακολουθούν να υφίστανται αποδείξεις σχετικά με αροτραίες καλλιέργειες ή παύση καλλιεργείας γαιών στις εκτάσεις που έχουν αποτελέσει το αντικείμενο πληρωμών δυνάμει του κανονισμού 1765/92 και, εν πάση περιπτώσει, κατά το τρέχον έτος.

153 Χάριν αποτελεσματικότητας, οι έλεγχοι πρέπει να διενεργούνται στις εκτάσεις με αροτραίες καλλιέργειες πριν από τη συγκομιδή και στις εκτάσεις όπου υφίσταται παύση καλλιεργείας γαιών πριν λάβει πέρας η εν λόγω υποχρέωση, δηλαδή στις 31 Αυγούστου του τρέχοντος έτους. Εν πάση περιπτώσει, όσο πιο εκπρόθεσμοι είναι οι έλεγχοι τόσο μεγαλύτερη πιθανότητα υπάρχει να μπορεί λογικώς η Επιτροπή να συναγάγει ότι οι εν λόγω έλεγχοι δεν παρέχουν το προσδοκώμενο επίπεδο διασφαλίσεως σχετικά με τον κανονικό χαρακτήρα των αιτήσεων και ότι ο κίνδυνος ζημιών για το ΕΓΤΠΕ θα είναι σημαντικός.

154 Συναφώς, το πρώτο επιχείρημα της Ισπανικής Κυβερνήσεως, κατά το οποίο ουδεμία υφίσταται προθεσμία για τη διενέργεια επιτοπίων ελέγχων, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

155 Δεδομένου ότι η Ισπανική Κυβέρνηση, εφόσον με το δεύτερο επιχείρημά της, περιορίζεται στο να αναφερθεί στο γεγονός ότι το δείγμα των αιτήσεων για ενισχύσεις για «εκτάσεις» που υπόκεινταν σε έλεγχο ήταν μεγαλύτερο εκείνου που απαιτούνταν από το άρθρο 6 του κανονισμού 3887/92, δεν αντικρούει τις αποδείξεις της Επιτροπής ότι ορισμένοι από τους διενεργηθέντες ελέγχους έγιναν, στην πραγματικότητα, με μεγάλη καθυστέρηση ώστε να είναι δυνατή η αποτελεσματική εξακρίβωση της τηρήσεως των σχετικών με κοινοτικές ενισχύσεις διατάξεων. Και αυτό το επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

156 Προκειμένου περί του τρίτου επιχειρήματος της Ισπανικής Κυβερνήσεως, πρέπει να υπομνηστεί ότι, όπως το Δικαστήριο έχει ήδη επισημάνει στη σκέψη 76 της παρούσας αποφάσεως, κατά πάγια νομολογία, όταν με έναν κανονισμό θεσπίζονται ειδικά μέτρα ελέγχου, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να τα εφαρμόζουν χωρίς να παρίσταται ανάγκη να εκτιμάται το βάσιμο της θέσεώς τους κατά την οποία ένα

διαφορετικό σύστημα ελέγχου θα ήταν αποτελεσματικότερο (βλ. τις προπαρατεθείσες αποφάσεις Γερμανία κατά Επιτροπής, σκέψη 38, και της 21ης Μαρτίου 2002, Ισπανία κατά Επιτροπής, σκέψη 87).

157 Όσον αφορά το τέταρτο επιχείρημα της ίδιας κυβερνήσεως σχετικά με τα προβλήματα που είχαν ανακύψει όσον αφορά την παροχή στους επιθεωρητές της Επιτροπής των ζητουμένων στοιχείων, πρέπει να σημειωθεί, όπως ισχυρίζεται και το εν λόγω κοινοτικό όργανο, ότι τέτοια προβλήματα δεν μπορούν να αναιρέσουν τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξαν οι εν λόγω επιθεωρητές. Εξάλλου, το άρθρο 6, παράγραφος 4, του κανονισμού 3887/92 προβλέπει ότι «οι αιτήσεις που αποτελούν το αντικείμενο επιτόπιων ελέγχων καθορίζονται από την αρμόδια αρχή, κυρίως βάσει ανάλυσης των κινδύνων καθώς επίσης και βάσει ενός στοιχείου αντιπροσωπευτικότητας των αιτήσεων που υποβλήθηκαν». Εξ αυτού έπεται ότι, δεδομένου ότι η Επιτροπή οφείλει να συνάγει τις διαπιστώσεις της από το δείγμα που επιλέγεται και παρουσιάζεται από την Ισπανική Κυβέρνηση, η εν λόγω κυβέρνηση δεν μπορεί να υποστηρίζει ότι κακώς η Επιτροπή άντλησε γενικά συμπεράσματα ή επικαλέστηκε άλλα δεδομένα για να καταλήξει σε αποτελέσματα σε σχέση με τους φακέλους που αναλύθηκαν στο πλαίσιο της αποστολής ελέγχου, φακέλους οι οποίοι, σύμφωνα με την εν λόγω κυβέρνηση, έθεταν προβλήματα παρατυπιών ή επεισοδίων. Ως εκ τούτου, το τέταρτο επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

158 Υπό το φως των ανωτέρω, ο πρώτος λόγος της Ισπανικής Κυβερνήσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου που αντλείται από πραγματική πλάνη

Επιχειρήματα των διαδίκων

159 Όσον αφορά την οικονομική διόρθωση για το οικονομικό έτος που αφορά την περίοδο 1996/1997, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η διόρθωση αυτή είναι ανίσχυρη λόγω της πλάνης στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή εκτιμώντας την εν λόγω

περίοδο βάσει των δεδομένων που αντιστοιχούσαν στην προγενέστερη περίοδο, συγκεκριμένα αυτήν του 1995/1996. Εξ άλλου, η εν λόγω κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι πάντοτε θεωρούσε ότι η προταθείσα διόρθωση αφορούσε αποκλειστικώς την περίοδο 1995/1996.

160 Μολονότι η Επιτροπή παραδέχεται ότι ορισμένες από τις ανακοινώσεις της περιέχουν πλάνη συνιστάμενη στην αναπαραγωγή των δεδομένων της περιόδου 1995/1996 για την περίοδο 1996/1997, παρ' όλα αυτά, ισχυρίζεται ότι αυτή η απλή πλάνη δεν θίγει την εκτίμησή της σχετικά με την τελευταία αυτή περίοδο. Κατ' αυτήν, η εν λόγω εκτίμηση στηριζόταν λογικώς στα συμπεράσματα της αποστολής ελέγχου από τις 8 έως τις 12 Σεπτεμβρίου 1997, οπότε διαπιστώθηκαν παραλείψεις αναφορικά με αυτές τις δύο περιόδους καθώς και στα επιχειρήματα και δεδομένα που είχαν παρασχεθεί μεταγενέστερα από το Βασίλειο της Ισπανίας στο πλαίσιο των απαντήσεών του στις ανακοινώσεις της Επιτροπής.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

161 Πρέπει να υπομνηστεί, πρώτον, ότι, όσον αφορά την περίοδο 1996/1997, οι εν λόγω οικονομικές διορθώσεις της Επιτροπής αιτιολογήθηκαν από το γεγονός ότι εξακολουθούσαν να υφίστανται καθυστερήσεις στη διενέργεια των ελέγχων σε ορισμένες επαρχίες καθώς και από την μετριότατη ποιότητα των ελέγχων που είχαν διενεργηθεί σε συνεργασία με τη μονάδα εκκαθαρίσεως λογαριασμών. Δεύτερον, τα κενά αυτά εμφανίζονται στην έκθεση της Επιτροπής που καταρτίστηκε κατόπιν της αποστολής ελέγχου από τις 8 έως τις 12 Σεπτεμβρίου 1997 καθώς και στην μεταγενέστερη αλληλογραφία με τις ισπανικές αρχές. Τρίτον, από τη δικογραφία προκύπτει ότι οι ισπανικές αρχές, με το έγγραφό τους προς την Επιτροπή της 23ης Ιουνίου 1999, είχαν παράσχει πληροφορίες σχετικά με το ποσοστό των επιτοπίων ελέγχων που είχαν διενεργηθεί μέσω τηλεανιχνεύσεως ή σύμφωνα με τις παραδοσιακές μεθόδους κατά την περίοδο 1996/1997 καθώς και με το ποσοστό των ελέγχων που είχαν γίνει ύστερα από τις 21 Αυγούστου 1997.

162 Από τα ανωτέρω απορρέει ότι η Επιτροπή, αφού κατέληξε στο συμπέρασμα ότι εφόσον, όσον αφορά την περίοδο 1996/1997, ορισμένοι από τους ελέγχους δεν παρείχαν τον προσδοκώμενο βαθμό διασφαλίσεως του κανονικού χαρακτήρα των αιτήσεων και ότι ήταν λίαν πιθανός ο κίνδυνος ζημιών για το ΕΓΤΠΕ, δικαιούνταν να εφαρμόσει οικονομική διόρθωση επί του συνόλου των εν λόγω δαπανών. Το γεγονός ότι, στο πλαίσιο ορισμένων από τις ανακοινώσεις της προς την Ισπανική Κυβέρνηση, η Επιτροπή αναφέρθηκε, κακώς, στα δεδομένα της περιόδου 1995/1996, πλάνη που η Επιτροπή διόρθωσε, όπως και η Ισπανική Κυβέρνηση έχει αναγνωρίσει, δεν μπορεί να δικαιολογήσει την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής.

163 Ως εκ τούτου, ο δεύτερος λόγος της Ισπανικής Κυβερνήσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του τρίτου λόγου που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

Επιχειρήματα των διαδίκων

164 Η Ισπανική Κυβέρνηση προσάπτει στην Επιτροπή το γεγονός ότι επέβαλε την οικονομική διόρθωση όσον αφορά την περίοδο 1996/1997 χωρίς να της παράσχει τη δυνατότητα να προβάλει τα επιχειρήματά της.

165 Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, η Ισπανική Κυβέρνηση γνώριζε ότι η προταθείσα διόρθωση αφορούσε τόσο την περίοδο 1995/1996 όσο και την περίοδο 1996/1997. Ως εκ τούτου, η αιτίαση που αντλείται από την προσβολή του δικαιώματος να ακουστεί στερείται βάσεως. Η Επιτροπή διατείνεται ότι, μολονότι η Ισπανική Κυβέρνηση είχε τη δυνατότητα να αμφισβητήσει τα συμπεράσματα της αποστολής του ελέγχου, παρ' όλα αυτά περιορίστηκε να προβάλει υπαινιγμούς σχετικά με τους

ατομικούς φακέλους που μνημονεύονταν στην έκθεση της αποστολής ελέγχου από 8 έως 12 Σεπτεμβρίου 1997 και τους ελέγχους μέσω τηλεανιχνεύσεως, χωρίς να υποβάλει αριθμητικά στοιχεία ή άλλα δεδομένα σχετικά με τους άλλους επιτοπίους ελέγχους επί των οποίων η Επιτροπή στηρίχθηκε προκειμένου να προσαρμόσει την προταθείσα διόρθωση για την περίοδο 1996/1997.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

166 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Ισπανική Κυβέρνηση είχε πληροφορηθεί, μέσω της εκθέσεως που είχε καταρτίσει η Επιτροπή κατόπιν της αποστολής ελέγχου από τις 8 έως τις 12 Σεπτεμβρίου 1997, ότι υφίσταντο, κατά την περίοδο 1996/1997, κενά στο σύστημα ελέγχου των αροτραίων καλλιεργειών που είχε θεσπιστεί για την Αυτόνομη Κοινότητα της Ανδαλουσίας. Εξάλλου, πρέπει να επισημανθεί ότι η ίδια ακριβώς κυβέρνηση παρέσχε στην Επιτροπή στοιχεία σχετικά με τους εν λόγω ελέγχους. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.

167 Εξ αυτού έπεται ότι ο τρίτος λόγος της Ισπανικής Κυβερνήσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του τετάρτου λόγου που αντλείται από τον αδικαιολόγητο χαρακτήρα του ποσού της οικονομικής διορθώσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

168 Η Ισπανική Κυβέρνηση διατείνεται ότι δεδομένου ότι η διόρθωση αυτή στηρίζεται στην καθυστερημένη διενέργεια των ελέγχων, η Επιτροπή δεν όφειλε να πραγματοποιήσει οικονομική διόρθωση 5 % επί των δηλωθεισών δαπανών σε σχέση με τις εκτάσεις με αροτραίες καλλιέργειες ή με αυτές για τις οποίες υφίστατο

παύση καλλιεργείας γαιών για τις σχετικές περιόδους, αλλά μόνο επί των εκτάσεων για τις οποίες υφίστατο παύση καλλιεργείας γαιών και οι οποίες είχαν ελεγχθεί καθυστερημένα.

169 Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι οι έλεγχοι που διενεργήθηκαν ύστερα από τις αντίστοιχες συγκομιδές μετά τις σχετικές περιόδους ήσαν ανεπαρκείς όσον αφορά όχι μόνο την εξακρίβωση της τηρήσεως της υποχρεώσεως παύσεως καλλιεργείας των γαιών αλλά και τις επαληθεύσεις που ήσαν αναγκαίες προκειμένου περί εκτάσεων που είχαν σπαρεί με αροτραίες καλλιέργειες. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το εν λόγω κοινοτικό όργανο, η οικονομική διόρθωση έπρεπε να εφαρμοστεί επί όλων αυτών των εκτάσεων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

170 Σύμφωνα με το έγγραφο VI/5330/97, όταν το πραγματικό ύψος των παράτυπων πληρωμών δεν μπορεί να προσδιοριστεί και όταν, κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατό να καθοριστεί το ποσό των οικονομικών ζημιών της Κοινότητας, η Επιτροπή εφαρμόζει κατ' αποκοπήν οικονομικές διορθώσεις ανερχόμενες, γενικώς, στο 2 %, στο 5 %, στο 10 % ή στο 25 % των δηλωθεισών δαπανών, ανάλογα με το μέγεθος του κινδύνου ζημιών.

171 Εξ αυτού έπεται ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή, καταλήγοντας, ορθώς, στο συμπέρασμα ότι οι επιτόπιοι έλεγχοι για τις εκτάσεις αροτραίων καλλιεργειών δεν προέκυπτε ότι υπήρξαν αρκετά αποτελεσματικοί ώστε να διασφαλίζεται ο κανονικός χαρακτήρας των αιτήσεων και ότι ο κίνδυνος ζημιών για το ΕΓΤΠΕ ήταν σημαντικός, δικαιούνταν να εφαρμόσει διόρθωση 5 % επί όλων των δηλωθεισών δαπανών.

172 Εξ άλλου, όπως το Δικαστήριο έχει ήδη διαπιστώσει στη σκέψη 135 της παρούσας αποφάσεως, οι αποτελούσες το αντικείμενο των δηλωθεισών δαπανών αντισταθμιστικές πληρωμές χορηγήθηκαν, σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 2 έως 13 του κανονισμού 1765/92 για τις εκτάσεις που είχαν σπαρεί με αροτραίες καλλιέργειες όσο και για αυτές στις οποίες είχε παύσει η καλλιέργεια γαιών. Επομένως, μια οικονομική διόρθωση δεν είναι δυνατό, υπό περιστάσεις όπως οι προκείμενες, να εφαρμοστεί μόνο επί των εκτάσεων για τις οποίες είχε παύσει η καλλιέργεια γαιών.

173 Ως εκ τούτου, ο τέταρτος λόγος της Ισπανικής Κυβερνήσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

174 Κατά συνέπεια, το αίτημα της Ισπανικής Κυβερνήσεως σχετικά με τις ενισχύσεις στις αροτραίες καλλιέργειες στην Αυτόνομη Κοινότητα της Ανδαλουσίας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

175 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων απορρέει ότι η προσβαλλομένη απόφαση πρέπει να απορριφθεί στο μέτρο που με αυτήν προβλήθηκε άρνηση κοινοτικής χρηματοδοτήσεως με το ποσό των 2 426 259 870 ESP, που αντιπροσωπεύει τους τόκους που οφείλονταν στο πλαίσιο του καθεστώτος συμπληρωματικής εισφοράς επί των γαλακτοκομικών προϊόντων, και να απορριφθεί η προσφυγή ως προς τα λοιπά αιτήματά της.

Επί των δικαστικών εξόδων

176 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Ωστόσο, δυνάμει του άρθρου 69, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού, το Δικαστήριο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων. Εν προκειμένω, δεδομένου ότι έκαστος των διαδίκων έχει

ζητήσει την καταδίκη του ετέρου στα δικαστικά έξοδα και δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε όσον αφορά μία μόνο από τις αμφισβητούμενες από το Βασίλειο της Ισπανίας οικονομικές διορθώσεις, πρέπει το τελευταίο να καταδικαστεί στα τέσσερα πέμπτα των εξόδων η δε Επιτροπή στο ένα πέμπτο αυτών.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

1) **Ακυρώνει την απόφαση 2001/137/ΕΚ της Επιτροπής, της 5ης Φεβρουαρίου 2001, σχετικά με τον αποκλεισμό από την κοινοτική χρηματοδότηση ορισμένων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων, στο μέτρο που με αυτήν εφαρμόζεται για το Βασίλειο της Ισπανίας οικονομική διόρθωση αντιστοιχούσα στο ποσό των 2 426 259 870 ESP, που αντιπροσωπεύουν τους τόκους που οφείλονταν στο πλαίσιο του καθεστώτος συμπληρωματικής εισφοράς επί των γαλακτοκομικών προϊόντων.**

2) **Απορρίπτει, κατά τα λοιπά, την προσφυγή.**

3) **Το Βασίλειο της Ισπανίας φέρει τα τέσσερα πέμπτα των δικαστικών εξόδων.**

4) **Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων φέρει το ένα πέμπτο των δικαστικών εξόδων.**

(υπογραφές)